

Gyermekeknek

legbiztosabb szer váltólágy, hideglelés és szarmarkohögés ellen a magyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott

Rozsnyay világhírű

Chinin-czukorkája

és Chinin-csokoládéja

Nem kóserű és így gyermekek szívesen veszik. Milliónyi nagy érmmel kitüntetve és törvényesen védve. A v alódi készítmény csomagolópapírján Rozsnyay M. névalírása látható. 1 db ar 12 fill. 25 db ar egy dobozban 3 korona.

Kapható minden gyógyszerárban. — Készíti a feltaláló: Rozsnyay Mátyás győgsz. A-ra, Szabadság-tér 8. szám.

Hutter és Schrantz r.-t.

szitár- és nemesposztógyárak magyarországi telepe Budapest, X. ker., Gyömrői-út 80/15. szám.

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmány! (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek.) Tűskés huzalok, sima huzalok, kettősvezetű szeglek stb. igen tartósságban. Az új vezetékek és minták ingyen és bérmentve. Továbbá gyártanak: Koritércsacos, kapuk és ajtók a leggyorsabbított a

Legtiszesebb kivitelű, előnyárak mellett. Költségtetések és tervezetek díjtalanul.

Valódi brünni szövetek

az 1914 évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény 1 szelvény 7 kor. 3.10 m. hosszú 1 szelvény 10 kor. teljes férfiruhához 1 szelvény 15 kor. (kabát, nadrág, és mellény) 1 szelvény 17 kor. elegendő, csak 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekte az alonruhához 20.—K-ért, szintegy felöltőszövetet, turistalódit, selyemkamgarat, női kosztüm szöveteket stb. gyári áron kívül, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert pozitívgyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve. Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségeit közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacra rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Örösi választék. Minah, legújra kizsgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Híres biztos golyó lövésnek

Biztos kéz — biztos halál — c. utmutatója 1-20 K. Klespitz, Gosztola, Zalam.

Ingyen nagy foto árjegyzék
Új fotóárjegyzék május 1-én jelenik meg.

CHMURA
Bpest, Ferenciek-ter 2.

GYÖNYÖRŰ ROZSA
MAGASTÖRZSEKET LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁLLITANAK FISCHER és TÁRSAI
FAISKOLÁK ÉS SZŐLŐÖLTVÁNYTELEPEK NAGYENYED.

GRAMMOFON

és grammofoonlemez
örösi választékban.

Készpénzfizetés ellenében gyári áron és mintegy 15% árfelemeléssel csekély havi részletfizetésre!!

Eredeti Angyal-védjegyű grammofoonok terakafa.

ELEK és TÁRSA r.-l. BUDAPEST.
Frodák V., Bálvány-u. 18. Üzlet VI., Andrássy-ut 1.
Legújabb kimerítő grammofoon és lemezárjegyzék ingyen és bérmentve.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság. Szerkeszti: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételeket közöl. Szakszerű cikkeiket ismert íróink írják. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli. A diszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

MAGYARHON ELSŐ, LEENAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és órársz. vállalatja a remontoir ingóóráknak stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

ÁLLATOK BŐRBETEGSÉGEI ELLEN

legbiztosabb hatású szer, az állatorvosi főiskolán éveken át kipróbált és hatásos gyógyszernek elismert

CADOGEL.

Labos, nedvező, akut vagy idült bőrgyulladásoknál (ekzema) viszketeg, állati ruh, bőrsérülések esetében legjobb a

CADOGEL.

Hevéder- vagy nyereztörések, égési sebek, esüd, somor (Mauke), kiütések, feldörögések gyógyítására egyedüli biztosan ható szer a

CADOGEL.

A bőrbántalmak kezelését egyszerűsíti, a gyógytartam idejét megrovíltí, a bőrhiánképzést gyorsítja, az elszarupodást nagyban elősegíti.

Kapható gyógyszerárakban és drogeárakban tucatonként.

Ismeretököket díjtalanul küld Erényi Béla Diana gyógyszerár, Bpest, Károly-körút 5-a, ahol a Cadogel 1 K 90 f.-es és 3 K 80 f.-es tubusokban, pontos utasítással együtt kapható.

Fajbaromfiak és ezek tojásai

Sárga és fehér Cochín-Chína, Brahma, Langshah, fehér és sárga Orpington, Plymouth-Rocks, vörös Rhode Island, Houdan, ára törzsenként (egy kakas és két tyúk) 50 K, 1 tojás 80 fill., vegyes színű törpegyúkok törzsenként 18 K, 1 tojás 30 fill., hófehér törpegyúkok törzsenként 25 K, 1 tojás 50 fill. Peking, Aylesbury és pézsmakacsok törzsenként 45-60 K, 1 tojás 100-150 fill., virginiai hófehér pulykák törzsenként 60 kor., 1 tojás 150 fill. Örösi emdeni ludak törzsenként 75 K, 1 tojás 2 K. Angol zöldhátú fácánok törzsenként 35 K, 1 tojás 1 K. Továbbá igen nagy készlet töltelevél fákban és pedig: lufcsyó 30-250 cm. m. 3)-180 fill., tömjénfenyő 100-300 cm. m. 120-200 fill., fehérfenyő 30-300 cm. m. 50-200 fill., feketefenyő 30-120 cm. m. 70-150 fill., banksfenyő 30-200 cm. m. 30-120 fill. drótként Súlyvesztékek: állás és glasztia 1-2 éves 1000 drótként 5-12 kor. Magastörzsű, bokor- és kuszórszűk drótként 70 fill.ért feljebb. Gyümölcsfák, díszfák, díszbokrok, stb. Képes árjegyzéket kívánatra ingyen küld.

Gróf Bathy Imre Zsigmond urad. Intézője, Csevadlak, u. p. Ferenciek, Vas megye

Berson Summivarok a legjobb

VASÁRNAPI UJSÁG

15. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.)

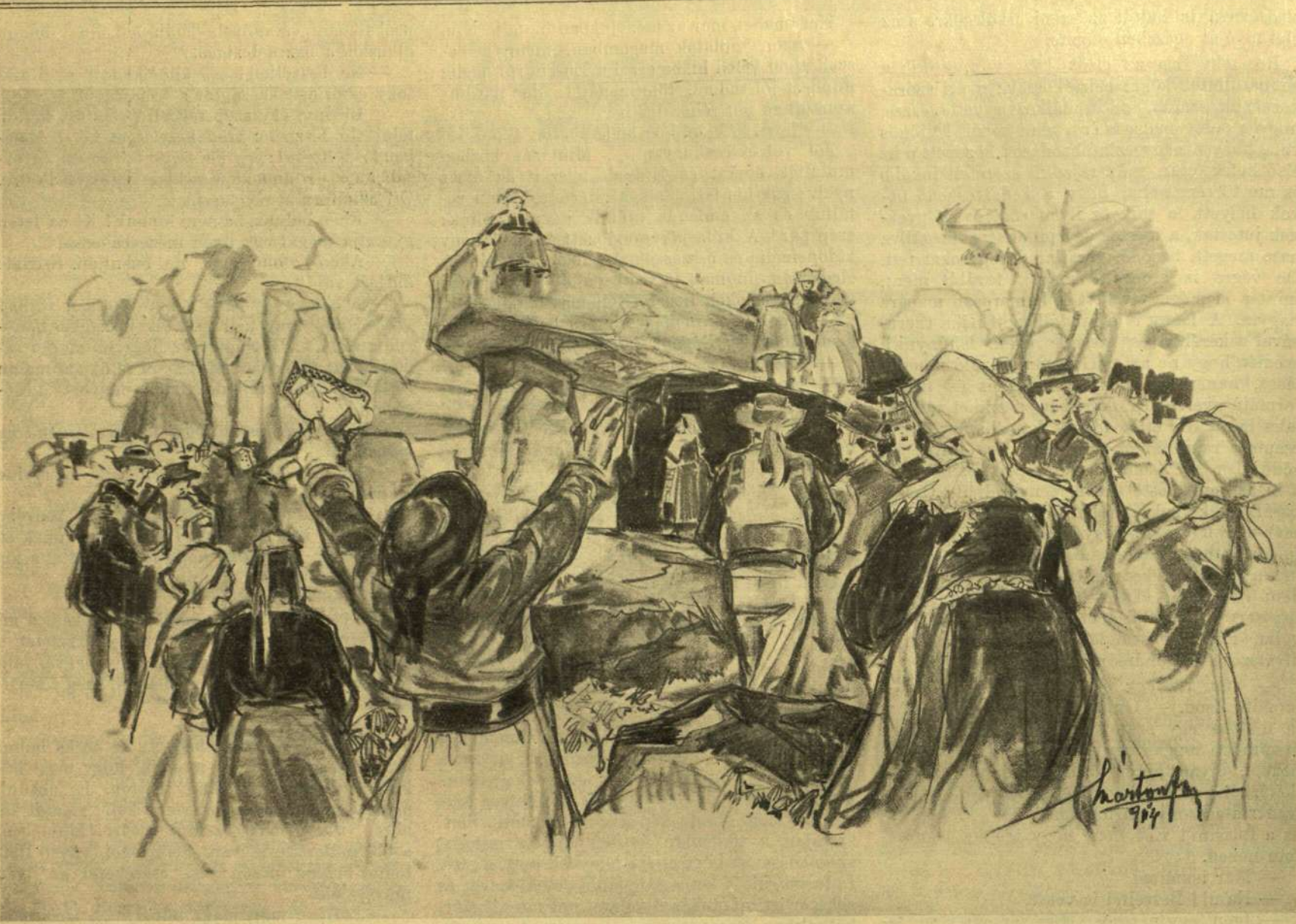
SZERKESZTŐ HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS 12.

Szerkesztési iroda: IV. Várnegye-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg határozott viteldi is esatolandó.

FLEM.

Breton történet. — Irta PEKÁR GYULA.

Ünnep a Morbihanban, — vége a misének s a carnac-i nép feszegetve, czifrán tudól ki a fekete gránitok alól a falusi templom elé. Elöl az öregek: sok báronyzeke, sok gombakalap, — vén halászok, gondteli arcok tekintenek fel a májusi káprázatba s az egyszer mintha nekik is öröme derülne a képük. Ösz-szenéznek, helyeslőn bölintanak: — szép nap, komám, istenes, nyájas, verőfényes, igazi Ex-audi-vasárnap! Az ám! És lássátok, a természet is tudja. Tudja és megtartja. Ünnepe... igaz-e?

Való igaz. Tényleg szokatlan jó idő lett. A nap melegen süt, szinte bágyadt mosolyra készíti a nehezen viduló zord partvidéket. Csuda ez: az egyszer végre tiszta az ég! Kék, jámborban kék, mint a hívő, hű breton szem. Hej, nagy takarítás lehetett ott fenn a magasban, kispelve a boltról minden felhőszemét... de nyugodt ám a mennyek párja, a tenger is, annak sincs vihargondja, zölden alszik, békésen pihen, nézettek, mily tisztán nyúlik el arra Quiberon felé! Hát tudják az elemek, hogy ma nem illik handabandázni; a nép meg azt is tudja, hogy a Boldogasszony különös parancsa ez: ég és tenger ma ne veszzenek össze, hanem közülmakarral szüntessék viharapszámukat... Mert ma nemcsak vasárnap, hanem nagy processziós nap is van: a Mária-hajadonok, az eladó leányok ünnepe. Ime jönnek már ök is a templomból, fehéren, bóbításan, indulnak mindjárt a szent hírv Cruz-Moqueu menhirhez, — maga a főtisztelendő rektor úr vezeti a szűz sereget s különös ima mellett ő maga ilteti a leányokat, egymásután a „meleg kő” csücsára: „sur la pierre chaude”... Nagy ceremónia, híres zarándoklás ez, családhatatlan elősegíti a férjhezmenetelt! A mint-hogy nyomban utána táncz is szokott lenni s a mátkaságot ott a helyszínen rendezen nyélbe is ütük. Nagy nap! hajnal óta minden ablakban piruló, türelmetlen leányfejeket fésülnék a mamák... lássuk, ki lesz szebb? Persze a Luzel apó szép Liza leánya, — ki is a kegyeltje, hol az a Le Cam fiú? Majd jön, né-

zések már, hogy legyessedik a legényhad a fehér sereg körül! Készülődnek ök is kenve-fenne, borotválva mind a hány, szél lengeti a kalapjuk pántlikáját. Ök is ott lesznek, végignézik a ceremóniát, sőt ki-ki az alatt keresi ki a párját... Csitt, csend mostan, le a kalappal, az öreg főtisztelendő lép ki ornátusban. Sorba leányok!...

Pár elkésett legény érkezik a parti hálókától meg az osztriga-telepről. Tyűh, indul már a menet? „az áldóját, fiúk, nekünk még borotválkozunk kell! Hamar...” S mialatt az ének zendül, lóhalálában rugaszkodnak át a téren, toronyiránt neki a borbély réztányéros üvegajtajának. Breton könyök, tengerész-ököl, — ezzen a rozoga kirakat, sőt még a fenn diszló czéger is majd leesik. Ékesen és kacskaringósan van rápingálva: „Flem — hajművészt” (artiste coiffeur). Am az ajtó ép azért zörög oly csökönyösen, mert csukva van. A legények dühödten dörömbölnek;

— Mi az, Flem?! Nyisd ki hamar!

Sipegő hang onnan belülről:

— Sajnálom. Záróra!

Az öles termetű csinos Le Cam felfortyan:

— Ma, ünnepnapon? Megörültél?

Az ajtó nem enged, de csontos a fiú ökle és török a kilincsmögötti kis üveggyészög. A csörömpölésre a sipegő hang vézesen kezd sipítani:

— Betörök! Ez öt frank, öt frank!

— Jó, jó, meglessz, csak borotválj meg hamar.

— Az öt frankot!... Ki az?

Jön már, sietve jön a boltocska mélyéből a sipegő hang gazdája: virgoney, nyakigláb kis figura, egy koczkás ruhás, piperkőcz püpos, — ágaskodva, mohón nyújtja ki hosszú majomkezét a tört üvegen át az öt frank után. Megolvassa, aztán számit keres, hogy kipillantson: ki is az voltaképp? No feláll. — előbb gondorított dús szőke haja látszik, melybe három fésű is van tűzve, aztán egészében tűnik elő a váll közé nyomott formátlan nagy, emeletes arc. Ijesztő sápadt maszki, és hogy vigyorog! Szeme kicsi, villanó, leselkedő, orra hűsösen konyúl, vastag ajka még lóg csüfolódóan... bizony inkább valami szomorú kecske ábrázataja ez. Bús egy Figaró, — de most, a hogy

Le Cam-ot megpillantja, egyszerre gonoszúl kezd rángatózni a szája széle:

— Ah, te vagy az?

— Én hát.

— Téged borotváljalak meg?

— Engem... No mi lelt? Nyisd ki az ajtót.

Flem kaczag, úgy hogy reszket belé a koczkás püppja. Végre kiböki:

— Már mint hogy még én szépítelek a szép Liza számára, ugy-e?

A legények szájtátva néznek össze. Röhögni kezdenek:

— No még ilyet! Flem féltékeny, Flem szerelmes!

Hetyke sipogás:

— És aztán? Miért ne?

— Mi az ördög?! Hát te is pályazol Lizára?

A püpos művészi fölnényen kanyarít egyet fésűs fürtein:

— Miért ne?

Le Cam azonban a távozó menet után pillant és toppantva türelmetlenkedik:

— No, borbély, mi lesz már?

— Semmi. Mondottam: záróra.

— Ejnye azt a... Te, rádtöröm az ajtót!

Kaczaj. Az öles legény megfelledekzik:

— Te féreg, te pimasz püpos!

Flem elfehéredik, jajdulna, de aztán hirtelen egyet gondol: kacagni kezd, kacajba fojtja dühét. Hosszan hahotáz s a tört üvegen át ujjal mutat a Le Cam borostás állára:

— Úgy kell neked, ily rücskös pofával állj Liza elé!

Az óriás nem tudja, mit csináljon:

— Te, borotválj meg, ha mondok...

A püpos csengő tenorban trillázva bosszúját:

— Adieu. Most magam borotválkozom! Hahaha...

Gúnyos pirouette, — a borbély önmagát invitálja: „tessék, Flem úr...” aztán kedvtelve csapja magát a fodrászszékbe. Pamacs, pomádé, sütővas, — hol a borotva? tetszelegve, tüntetően lát a maga szépítéséhez.

A legények lefőzve morognak, majd kacagva gorombáskodnak:

— Oztán... a hátadat is vasaltad ki!

Elmennek. Flem úgy oldalvást piszant, vár, míg lépteik elhangzanak, aztán nagy

keserű sóhajjal hanyatlik le borotvált keze. Vége a hetvenkedésnek, roskad a szegény püpos, nagy nehéz feje még jobban a vállai közé süpped. Ül mozdulatlanul s csak hosszan, kétségbeesetten mered a tükörbeli nyomorult mására. Egy darabig még erőlködik: mosolygott, kellemkedni próbált, de jaj, sehogy se megy a grimasz... denikve a két arc egymástól ijedve fokról-fokra, egyre vigasztalóbbá szontyolódik. „Flem, Flem, jaj beh csúf is vagy...” s ime a tükörbeli arc is helyeslően bölint vissza. Így megy ez a diskurzus, végre valami fényes kezd csillanni ott a tükörben: egy könyecsepp a siralmas ábrázat szeme szögletében... A püpos a képéhez kap és sirni kezd keservesen: „Liza, Liza...” Koczkás háta szomorúan rázkódik s fürteiből koppanva hullnak alá a fésűk egymásután.

Kip-Kop. Flem csak a harmadik koppanásra eszmél. Összeszedi magát. Söhajva veszi fel a fésűket, gondosan nézi, nem törték-e össze, aztán kifelé, a távolodó menet éneke után figyel. Oly szépen, szerelmesen zeng a májusi káprázatban... és mintha a szép Liza hangja hallatszanék ki a szolozsmából. Igen, az az, az ő édes, boldogító hangja! A püpos csak áll, tátott szájjal szívja magába ezt az éneknekárt... és — ilyen az ember — újra reménykedni kezd. Arca már is derül: eh, miért is ne reménykednék, mikor Le Cam így borotváltanul kénytelen Liza elé állni? Jaj beh ronda a rücskös képe, hahaha! Ő bezeg jól meg lesz borotválva, hamar a kést! Sietve végzi, aztán a haját, nyakkendőjét igazgatja a tükörben. Féltre nézi magát, de kezd bátorodni: „hm, voltaképp nem is vagyok oly oesmány... eh, én mindennekfelett művész vagyok, nem olyan álgaszagú tuskó, mint az az otromba Le Cam...” Flem pozitúraba vágja magát, a sima állat czirógatja; már mosolyog és pedig önértésen: „kizárt dolog, hogy Liza ezt a faragatlan és borotváltan tuskót válassza. Liza okos leány, —

valahányszor beintem és parfümöt vagy szappant csuszatok a kezébe, mindig oly édesen, oly jelentősen mosolyog rám... Nem lehet ezt félreérteni! Aztán Le Cam-nak semmije sincs...” Kaczaj: „bezzeg van nekem, nekem van pénzem, van bizony!” S nem állhatja meg, oda-
tipeg a falbacsinált vasajtócskához s kedvtelve markol bele a pénzes zsakocsájába. Arany és ötrankos, — sok van, sok... de hát kell lenni, mert Luzel apó nem utolsó halaszgazda és neki is elege van. Luzel apónak van érzéke a pénz iránt, — no, szó a mi szó, ő, Flem is érti a szerzést. Hoz a borbélyművészt, de a mellékereset még többet. Először is Flem nemcsak az élőket, hanem dupla taksáért a holtakat is borotválja temetés előtt; aztán árul ő pomádét, szagos szappant, likört, hashajtót, de ezenkívül fényképez, papagályt tanít, kurzusol, táncmesterkedik, sőt a rossz nyelvek szerint, ha kell kutyát is nyír. Ugyane rossz nyelvek azt is mondják, hogy taksa szerint — rendszeren egy frankért — megengedi a babonás angol turistáknak, hogy a püppját érintsék, ez t. i. szerencsét hoz... Am a legtöbbet mégis a sok belföldi babona hozza Flemnek. Kicsit várásló híre van neki s ő ezt pompásan jövedelmezeti. Azt mondják, ösmeri a korrigánokat s éjente kijár a tánczaikra az öreg menhir-ekhez... mondják, tud jósolni, ráolvasni és Saint-Yves segélyével „halálahívni”, sőt képes a halottak borotválása közben a szőr szerzéséből megmondani, hogy az illetők kárhözak-e, vagy ideválnak... mind e titkokat persze ő nem ingyen, hanem drága pénzért árulja. Furfangos Figaró — innen az ő sok arany és ezüst monétája! Fő, hogy van; mily öröm lesz ezt a szép Liza feleségre költeni! Most csak hamar ki a Cruz-Moqueu-hez... Flem vigyorogva csukja vissza tallérjait s fürteire illeszti quimper-i új kalapját. Hopp, a bokrátét el ne felejtjük... megvan! Azzal ucczú, továbbépe a leányok processziója után.

A Cruz-Moqueu „szent” menhir: sok öles gránit szirtoszlop, rája bajos volna ráülni, pláne miután vaskereszt van a tetejében, de hát nem is rája, hanem a lábánál csuesosodó kis fia-menhirre szoktak ráülni. Ez a híres „meleg kő” — a főtisztelendő úr ösdi breton imája alatt erre néz a körbesereglett

népből mindenki. Flem lihege ér oda a bokrátétájával, ágaskodik ő is: Istennek hála nem lésett el, az öreg plebános most áldja meg a követ s a sekrestyés ép ráteríti a himezett kendőt. No most! Nagy mozgalom, pirulás, vihogás, — hiába „pszto”-el a főtisztelendő, ez már így szokott lenni. Jön az első hajadon, — hogy szegyenek! a népek kell biztatni: „ne féj, ne mókázz, ülj rá, az anyád is rajta ült, — úgy, hurrah!” „Úl már, s züg feleje a kérdés: „no meleg-e?” Így megy ez tovább... olyik leány zavarában „hideget” vall, az ilyet fitymálva hurrogják le: vén leány maradsz! — mások viszont akkora forróságot éreznek, hogy „tüzet” sikoltva ugranak le a körül mindjárt: ezeket megjelözik: „derék leány, vére van, még ma mátkásodik!” A püpos persze keveset láthat, csak a neveket, meg a ricsajt hallja, — szíve dobog, no végre utolsónak s „Lizá”-t kiált a sokaság. „Liza, a szép... a legszebb Liza!”... Csend, utána hurrah: „tüz! tüz!...” Liza megy férjhez leghamarább!... Flem szédül, kábul, a bomló nép közepette alig áll a lábán, — titkos reménye már teljes bizonyosság: igen, Liza férjhez megy, és pediglen hozzá! Ő a vőlegény! Űzi e tudat, vérszemet kap tőle s bokrátétját véde, csak annál türelmetlenebbül furakodik: „ereszszetek már!” Az emberek bámeszgan nevetnek rá:

— Hová, Flem úr, ily nagy diszben? Nézzetek már, bokrátétal jön... Tán bizony maga is mátkát keres? No csak keresse!

— Nem kell. Van már!

Hahotázva néznek a szaladó emberke után. Ott a középben már erősen tolakszik a legényhad; a pap áldását senki se hallja többé, mindenki a szólni kezdő muzsikára figyel. Alakulnak a párok, mindjárt gavotte lesz.

— Liza kisasszony, — Liza!

Duzzadó karú, hatalmas teremtés a Luzel apó leánya, csupa erő, egészség, életöröm, — arca pirúl, foga vakít a napfényben, a hogy ott Le Cam mellett áll s ép évődve rája nevet. Nem kell oda szó, értik ök egymást. Csak bölintanak:

— Hát... velem, Liza, ugy-e?

— A gavotte-ot, Yann? Jó... Ejnye, de legalább megborotválkozhattál volna...

— Eh, majd... majd megborotválkozom én...

— Mikor te?

Yann hozzája simul. Sugja:

— Majd ha templomba megyünk... esküvőre, jó?

A leány boldogan nevet fel a májusba:

— Jó!...

De ott hátul megint sipeg az előbbi hang: „Liza kisasszony, Liza!” Megfordul, — ugyan ki az már? Ah Flem, — „Jó napot Flem úr!”

A borbély odalép:

— Kisasszony, egy szóra...

— Tessék.

A püpos gyilkosan méregeti Yannt, Liza elneveti magát:

— Rajta! Le Cam is hallhatja, ugy-e?

— Nem...!

— Ugyan már... mit akar hát?

Flem nem tudja mit csináljon. Le Cam nem mozdul... Végre is hát dadogva emeli kezét:

— Ezt a bokrátét akarom...

Yann egyet gondol, gyors mozdulattal ő veszi el a virágot:

— Oh köszönjük a szíves gratulációt...

— Nem nekéd! — lármáz a borbély, — a kisasszonynak hozom, Lizának!

— Egyszer meg, kedves Flem úr, — csitítja Liza, — a bokréta csak kettőnknek szólhat.

— Kettejüknek?! Hogy-hogy?

— Hát úgy, hogy ép e percben lettem a Yann menyasszonyává. És maga eltalálta! Köszönöm a figyelmét...

Flem csak áll tátott szájjal. Reszket az egész nyomorult testében:

— A Le Cam menyasszonya?!... Hahaha, tréfa, nem rossz!

— Dehogy is tréfa!

A borbély kétségbeesetten hahotáz tovább:

— Tréfa, tréfa, ugy-e hogy tréfa? No nevesen már maga is, kisasszony... miért nem nevet? Könyörgök, nevessem, majd én segítek, úgy ni: hahaha... Ugy-e nem igaz! A mindenhatóra kérem, nevessem...

Liza nevet, de Yann kézen fogja s elfordul vele:

— Ne okoskodj már, Flem. Mit akarsz a mátkámmal?

A püpos lihege tör ki:

— Hazudsz, nem a mátkád!

— Hát kié? Tán a tied?

— Az enyém... az enyém lesz, azért hoztam a bokrátét... Liza, ne taszítson el, hallgasson meg: szeretem magát, évek óta gyűjtöm a pénzt a maga számára, várjon... megmondom, mennyi van már...

— Flem, még egyszer mondom, no okvetlenkedj! Ereszd el a mátkám kezét!

De a nyomorék ember csak annál jobban ragad Lizába. Már a szoknyáját fogja, úgy esdekel:

— Liza, gondolja meg... maga szíves volt hozzám, bátorított és én most már jobban szeretem magát az életemnél... Ne tegyen tönkre, legyen az enyém... Liza!

Am a szép leány is a türelmét veszti végre:

— Mit? azért, mert egy párszor szappannal prezentelt és én megköszöntem! Pusztuljon! Én a maga mátkája? Csak nem megyek férjhez egy...

— Liza, ki ne mondja... csak maga ne!

De a leány kimondja a szót, és ez tagló erejével sújt le szegény Flemre. Térde rogyik ott a tánczrakészülők közt, úgy érzi, a világ szakad rá az ő nyomorult hátára. Pedig lám az a világ nagyon is vigan van körülötte s alig veszi észre az ő tragikumát. Nap süt, pacsirta száll, zene szól s a párok kacagva indulnak tánczba. Tapossák, gázolják a szegény püpost... Luzel apó húzza ki a forgatagból s állítja talpra: „no mi baj?”

Flem nem felel. Háta sáros, kalapja horpadt, nyakkendője bomlik, de nem törődik ő már semmivel. Grotzeskúl szalad hazafelé, — a nép megfordul és röhögve bámul utána.

*
Másvpán reggelre zárva maradt a borbély boltocskaja, — a dörömből kliensek kis czéduán ezt olvashatták: „a művész beteg”. Hát beteg volt Flem, beteg testben a tegnapi rugdosástól, de beteg főként lélekben; ott fekdött az üzlet mögötti kis sötét kamrában egy szál gyertya mellett s étlen-szomjan, mozdulatlanul meredt maga elé naphosszat. Am ott a váll közé nyomott nagy nehéz fejben annál izseztőbb volt a mozgalom, ott egy hiú ábrándra épített egész világ roskadt össze a remények romjain szaporodó fekete patkányokként egyre feketébb gondolatok nyargaltak körbe. Uzték e patkányok Flemet, folyton utólerették, eleptek, ledöntötték s ő azt érezte, egyre a püppját marják, folyton azt gúnyolják: „képzelő, számár nyomorék, úgy kell neked, hogy is merhették te a legszebb leányra vetni a szemedet? Nézz a tükörbe...” S Flemnek megannyiszor újból a kézi tükörbe kellett pillantania: sirt, jajgatott kinjában, de hiába esdekel, az üldöző fekete sereg tovább marta a hátát: „bűnhődj, bűnhődj!” Hát bűnhődött keservesen, — olykor liheget kapott torz melkásához: „ki azt a fájó örületet innen!” de bizony csak az ingét tépte, a szenvedély bent maradt, sőt Flem úgy érezte, benne maradt az még a koporsón túl is. Nincs itt segedelem... A takarítóné többször bejött az étellel, — ő csak bámult rá: enni? ugyan minek? — Künn zörgettek a kliensek, vállat vont: dolgozik? nevetésges! ugyan mi ez!ra? hisz nincs többé Lizája, a ki számára pénzt halmozott. Oh, beh hiú és felesleges volt az az eddigi sok erőlködés!... Párszor beüzentek: idegenek vannak itt, kik tiz frankot is igénynek, csak jöjjen a borotvával, sütővással, — hasztalan, a püpos mindannyiszor a fejét rázta. Csak harmadnap kezdett némi érdeklődést mutatni, — a takarítónó azzal jött be, hogy a halott Goffie-hoz hívatják borotválni. Flemnek, ki három éjjelen át eléggé ráért gondolkodni, egyszerre csillant a szeme. Felnézett s bölintott: „megyek, megyek”. Az asszony meglepődött, — kiszólt, majd visszatérve folytatta:

— Köszönik és kérlek: mennyiért tetszik a halottat megborotválni?

A borbély felült:

— Semmiért... ingyen... Mondja meg és tegye be az ajtót.

Flem várt, aztán bágyadtan támolygott az

ajtóhoz és gondosan elrejtette. Megállt, — arca lázasan tüzelt, szemén különös fény vilant át. Hol is a kiskules? Sietve nyitotta ki az almáriom alsó fiókját. Ott a hátsó rekeszben voltak az ő jövedelmező varázsszeri, titkos füvei, egész boszorkánypatikája. Sok kabalá, tégely, színes üveg, — volt ott békaepe, vérpor, kigyó könnye, pipacsle, koporsószőg, akasztott ember kötele, minden... És ő, ki mind e mai napig hitetlen mosolyal csinált üzletet e patikából, most az egyszerű nem vigorgott többé, hanem új szemekkel, döbbenve, szinte reménykedve nézett mindarra, a mivel eddigelé másokat bolondított. Hja, sokat átél, sokat átgondolt ő e három szörnyű éjjel... és a földi eszközök kudarca után szépen oda jutott, a hol azok voltak, a kik még a minap hozzáfordultak és földöntúli segédelmet kértek varázsszerüitől. Denikve belekerült a maga háló-jába... Az első kétségbeesés után egészen természetesen kísértette meg a remény: hohó, hátha nincs még veszte minden, hátha Liza még az övé lehet, ha Istennel nem, a Másik segítségével? Megborzadt kieszit, de aztán mohón gondolt vissza: az a sok ostoba «varázsszer», a mit ő régi receptek szerint hitetlenül árult hívó klienseinek, annyiszor segített ezeken, — hátha ő rajta is segíteni tudnának? Mint vízbe-fülő a szalmaszálhoz, kapott eddigi vélt szél-hámosságához: hátha még se az, hátha ez a sok ördöngösség mégis igaz? Annyi boldog-talan szerelmes fordult már hozzá... az egyszerű mért nem fordulhatna most maga-magához? Fleml észrevétel nélkül lépett át a fekete küszöbön, s egyszerre bent volt a csudák világában...

Ott állt a fiók előtt s lázasan motoszkált az üvegek közt, — a hogy pácienseinek szokta volt, most magának motyogta el a formulát: «szerencsétlen szerelem... ne félj Fleml, Lízát én visszaterelem... Csak mondd: Astaroth, Belial, és Lízát menten kőtelnek áll... Vedd ezt és keverd, — vegyitem ezzel s te hőrpintsd fel... Ma éjjel a dolmenhez menj el, mond el a Miatyánkot visszajára s halott hajából gyűrűt húzz a balkezzed kisujjára, — aztán hidd a Lízát Hymen-lánccra s várj az éjjeli korrigan-táncra...»

A púpos dült arccal nézett körül. Alig állt a lábán, de azért sebesen öltözött s az esthomályban Goffic-ékhoz botorkált át. A halott már ravatalon feküdt, körülötte a szokásos tizenkét gyertya lángolt, hogy a démonok hozzá ne férközhessenek. Fleml kiküldte a családot s egy gyertyát eloltott... Hamar végezte a borotválást, mielőtt azonban elment volna, lopva egy fűrtöt vágott le a halott hajából. Ujjára csavarta s azzal visszaosont a kvártélyára.

Éjjelre megint elborult az ég. A hold küzköve botorkált a torlódo fellegek közt és sápadt fénye, csak itt-ott tudott a sebes gomolyokon átvillanni. Fleml tolvajként sietett tova az alvó sikátorok árnyékában; a falú végén volt már, hol a gránit keresztén túl utolsóként a Luzel háza feketélt. Világ az ablakban... A púposnak szíve dobbant, — az országút tulsó partjára mászott fel s egy öreg fa megől bepillantott a szobába. Családi kör: szülők, sok gyerek, csupa ragyogó arc, almaborral most kocczintanak a fiatal pár egészségére. Le Cam Liza mellett ül, a leány boldogan simul hozzá s a férfi ép megöleli... A borbély fájosan sziszent fel: «megállj, Le Cam, te csak hiszed, hogy boldog vagy!» Zsebébe nyúlt s a sötétben felhőrpintette az üvege tartalmát. Szeme a leányra meredt; alig érezte az ital élmélyítő ízét, csak valami édes zsidbas kezdett pezsgeni tagjaiban. Fel, hamar! Neki vágott a borongó fekete cserjének, futott a sűrűn át a hírhedt Korrigan-halom felé.

Zord, kísérteties táj, nincsen út erre, de nem is kell, hisz a falusiak még fényes nappal is elkerülik. Babona!... egykor hogy nevette a borbély őket és ime, most borzongva néz szét: érzi már ő is a rejtelmeket! Szalad, szalad... tagjai oly könnyűek! s mintha új szeme nyílnék ki, ámulva kezd látni új dolgokat. Lát rémeket, tündérségeket, — igen, látja, valóban látja mindazt, a mivel eddig üzletből másokat ijesztett. Döbben a púpos, — igaz, a mit ő eddig hazudott! az éj a rémeké,

itt vannak, most kelnek ki a sötétből: a bokrok im' arczokká torzulnak, a gallyak karokká, a törzsek alakokká csavarodnak! Vak volt, hogy ezt eddig sohse látta! Hallga, ott a távolban a Halál szekere nyikorog, tisztán hallszik, az *Ankou* mint feni csonlat a kaszáját... S az a paskolás a cserje alatti holt víz mellől, — Fleml lepillant: igen, a *Kannerez-noz*, az «éjjeli mosónő» az, ki a víz fölé hajol s a holtak szemfedőjét mossa. Hopp, vigyázat! fordul a kísértet, — boszorkány-sikoly! sulyokjával a púpos holdvetette árnyékára csap, hogy elfogja a vakmerőt... A borbély azonban tovaugrik, szinte repül, oly könnyűnek érzi magát. Tovább, tovább! ott a dolmen a dombtetőn, integret már a cserje közül az óriás gránitasztal. Fleml felkúszik rá, göröcsöt köt a halott hajából a kisujjára s belefog a fordított imádságba. Astaroth, Belial!... No most, — most fel kell szabadulniok az éj titkainak. A púpos összekuporodik, érzi, delejes áramként, mint terjed a zsidbas tagjaiban. Vár és néz.

És köröskörül im' láthatatlan élettől, kezd nyüzsgöni az egész ördöngös fekete tájék. Minden él, minden lüktet, s ez a nagy mozgalom mintha lassan ritmikus, halk muzsikává tagolódna. Csudás muzsika! Fleml sohse hallott ilyet. Egyszerre minden zenélni kezd: zeng a bölintő cserjebokor, zsong a sűrűdő felhőgomoly, tánczolva rezdül már a sárga holdsugár is... A laponban terjengő ködök imbolyogva kezdenek lejteni a dombocsa köré. Szinte kezdet adnak, hamar egybefolyanak, — kész már a kör, gyorsan mozog, s mentől közelebb kerül, annál sebesebben forog. Nem is kőle ez már: valami fátólörvény, — lenge szövete alól arczok, karok, keblek csillannak elő az álmagat fényben. Halk vihóság, tündérmosoly... Fleml reszketni kezd: «a korriganok, ők azok, itt vannak már!» s érzi, az örvény vihara körül fogja. Sok kicsi zöldhajú leány, tolongva szállnak, jönnek mindenfelől, még a kőasztal alól is előbújnak. Mi lesz, mit akarnak? «Hopp, bele a körbe vele!» — a borbélyt magukkal ragadják.

Bolond láncc, büvös tánc, — a púposnak lába se éri a földet... Ott hanczuroznak a dolmen körül, s hallga, kezdik a tündérek már a nótát-mókat: «Hétő, kedd, szerda, három nap, — mi jön szerda után? A ki tudja, mondja szaporán: szép szeretőt kap!» Fleml hallja, tudja ő, hogy nem szabad «esütörtököt» mondani, — bátran kiáltja oda: «péntek!... az Astaroth szent napja!» Mozgalom, lármá, meglepetés: «az Astaroth szent napja... győzött, lefőzött! — a mit akar, azt megkapja!» Nosza mind odatölnék a borbély köré a gránitasztalra: «Ki vagy te, hogy ilyen jól tudod?» Ó szerényen felel: «Fleml, hajművész.» — «Mért jössz ide, mit keressz nálunk?» — A púpos sóhajt: «Mindjárt megtudjátok, ha a hátamat megtapintjátok.» Egyéb

se kell a korriganoknak, rámennek, vizsgálják, tapogatták: «púpos!» — «Biz' az vagyok, — kesereg a borbély, — és Liza ezért nem szeret. Világcsúfjára púposnak nevezett... Segítetek rajtam, hogy mégis feleségül kapjam.» A kiosi leányok szánakozóan csóválják zöld fejüket a holdfényben: «ej, ej...» faggatják, vigasztalják, majd tanácskoznak: «hát ez a púp bánt? No ne félj, majd teszünk róla, hogy ne bántson.» — «Mit akartok?» — «Hünyd be a szemedet!» A borbély szót fogad s ime egyszerre olyasmint érez, mintha száz kéz ragadná meg a háta dudorát, — «jaj beh fáj!» de a korriganok nem eresztik: húzzák, forgatják a púpját, addig lazítják, míg végre lecsavarják! Élete álma... Fleml egyenesedik, hátranyúl: csakugyan nincs púpjá többé, — hova lett? Kinyitja szemét, — ott a púp a kazagó tündérek fátolkötényében, játszanak, lapdéznek vele, dévajul hajigálják. Ő nem hisz a szemének: «igaz ez?» — odakap, de a korriganok tiltóan intenek: «csitt, ez a miénk, a mi játék-szerünk!» — «Mit akartok?» — «Meglátod. Játszunk vele és igazságot teszünk.» — «Várjatok csak!»... Fleml larmáz, hadonáz, de a korrigan-had már tovalibben: játszva, kacagva gurítja a púpját a dombocskáról. «Megálljatok!»... Ők azonban már messze vannak s a púp a lenge alakok közt tuskön-bokron át tovább gurul a holdfényben...

A borbély csak áll ott és aggódni kezd: hová, merre mennek? Nézi: a ködsereg arra a falu felé csavarodik, igen, ott gomolyog, ott van már, mit csinál, mire vár? Hopp, mozognak újra, imbolyognak, jönnek vissza... Hamar szállnak, könnyen, gondolatsebesen; de hol a púp? azt többé nem gurítják, — hol hagyták? A púp helyett most valami mással vesződnék: hoznak valakit... igen, egy fátyolos menyasszonyt cipelnek magukkal forgatagukban. Ki ez? Fleml hiába düllestzi a szemét: itt a menyasszony már s rejtőzködő arczát mégse láthatja. Csak szeszűző jajsavát hallja... Ki ez?! És mért sir? És hol a púp?... — «Itt a hátán!» felelnek a korriganok, — «látod-e?» Azzal oldalt fordítják a síró menyasszonyt és rászólnak: «Liza, te őt esütölödön púposnak nevezted, büntetésből a púpját most majd te viselheted... Hihihí, rajta van, ráragasztottuk!» Bolond láncc, büvös tánc, — a koboldok vihoga keringenek Liza körül. Ő csak áll közöttük s végre búsan veti fel könnyes szeméit. Flemlre néz, úgy esdekkel: «szeretsz-e még?» Flemlnek a szíve facsarodik össze: oh jaj, mivé lett az ő sugárszép Lízája! De a szem perczenyi iszonya után, győz a szív sebb örökhatalma, — felkiált: «szeretlek... én szeretlek téged még púposan is! Ide hozzám, adjátok karjaimba!» Sováran nyújtja karjait, ám e perczen a hold lebukik, kakas szól s a ködsereg a hűvös sötétben foszlani kezd a szegény borbély elől. Ő hadonázva fut az apadó, tűnő foszlányok után, fut tuskön-bokron át, esztét vesztve, a mig csak ereje el nem hagyja. Megbotlik végre s összerogyik. Ott marad...

Liza másnap későn, bágyadtan ébredt az ágysekrényében. «Lusta te, mi lett?» szidta Luzelné, de a leány felelni is alig tudott: «Csúfat álmodtam, édes anyám.» — «Mit te?» — «Azt, hogy púpos vagyok...» — «Eb, bolond beszéd, kelj fel, egy-kettő, eredj a kerbe gyomláni.» Ő felkelt, kiment a ház végébe... Egyszerre csak a sikolyát hallották: «Jaj, Fleml fekszik itt, alig mozog már, — a doktort hamar!» Jött a doktor s fejcsóválva hajolt a tépett öltönyű szegény púpos fölé: «de Fleml úr, az istenért, hogy kerül ide?» A borbély azonban csak Lízát kereste szemével s egyre motyogott valamit; mit is? «En szeretlek tégedet még púposan is...» Senki se értette, az egy Liza sáppadt belé kicsit. Az orvos vállat vont: hülés, tüdőgyulladás...

Szegény Fleml másnap meghalt. Kiterítették... és senki se volt, a ki megborotválja! A falusiak a fejüket csóválták: «rossz jel, hej nem jut ő fel, szegény, a mennyekbe, — a ki borbély volt, azt Szent Péter nem eresztí be így borotvatlanul...»

YBL MIKLÓS.

— Születésének századik évfordulója alkalmából. —

Április 6-ikán telt be száz esztendeje, hogy a magyar építőművészet egyik legnagyobb alkotója, a halhatatlan nevű Ybl Miklós megszületett. Ybl alkotásai, a melyek félszázadnál hosszabb időn át szinte tüneményes bőséggel fakadtak teremtő erejéből, lépten-nyomon hirdetik, mit jelentett és jelent számunkra Ybl Miklós. Szerte az országban egész sereg restaurált és újon épített kastély és templom hirdeti nevét s ha Budapest múlt századbeli építéseinak történetét lapozzuk, ámulva vesszük észre, hogy Ybl Miklós neve csaknem minden esztendő történetének lapján ékeskedik. Ezek a monumentális középületek, csendes utcák fő-úri palotái büszkén hirdetik ma is a szertelen és zagya stílkverekből amerikai módra felépült modern Budapest épületregeteiben, hogy Ybl alkotó zsenije Budapestet egész sereg olyan épülettel gazdagította, a melyek örökké büszkeségei lesznek.

Ha messze kiemelkedő jelentőségét, a magyar építőművészetben való félszázados szerepét nézzük, egyetlen nézőpont akad csupán, a melyből negatív választ kell adnunk a felvetett kérdésre: mennyiben volt befolyással Ybl a magyar építőművészet fejlődésére, mint stílus-törékvesre? Abban a korban azonban, a melyben Ybl tevékenységét kifejtette, még ha intenzióiban titkon szunnyadt volna is a magyar építőművészet fejlesztésére irányuló törekvés szándéka, sehogyssem talált volna kedvező talajra egy ilyen törekvés. Am Ybl halhatatlan érdemei nem is ilyen irányban keresendők. A magyar építőművészetnek olyan lendületet tudott adni, alkotó erejének szinte túlcsapó termelésével annyira gazdaggá tudta tenni a magyarországi építkezések ő előtte csaknem teljesen ellanyhult birodalmát, mint senki más. Budapest akkori építkezéseinek, restaurálásának igen jelentős része az ő nevéhez fűződik. Csaknem hatvan évig döntő, irányító szerepe volt a főváros építkezésében. A mit alkotott, — nagy részben a klasszikus stílusok jegyében — mindig egységes és harmónikus volt s művészettel telt. Monumentalitása, nagyszabású lendülete két leghatalmasabb alkotásában: az Operaház épületében és a lipótvárosi bazilikában érte el legököltebb fokát.

Méltán nevezhetjük őt a legnagyobb magyar építőművészeknek.

1814. április 6-án született Székesfehérvárott. Apja kereskedő volt, a ki szívesen látta, hogy fia tudományos pályára készül. Egészzen fiatalon kerül Bécsbe a polytechnikumra, majd Münchenben folytatja építészeti tanulmányait. A mikor hazatért, Budán keresett valami al-

A GRÓF KÁROLYI-PALOTA A MUZEUM-UTCA ÉS ESTERHÁZY-UTCA SARKÁN.

kalmazást, de minden igyekezete kudarcot vallott. Beállt kőművesinasnak, hogy legalább «gyakorlatilag képezze magát.» Rövidesen olyan változás állt be életében, mely mindenképen döntő lett jövőjére. Pollack Mihály, a hirneves pesti építész, a Nemzeti Múzeum építője keze alá került s az ő vezetésével csakhamar meglepő eredményeket ért el. Pollack volt az, a ki — maga is a klasszikus építési stílusok híve, — befolyással volt rá a klasszikus irány megkedvelésében.

— A mit tőle tanultam, megmaradt nekem egész életemre, — hangoztatta gyakran. 1835-ben Prágába ment s négy évi ottléte alatt felépítette a híres Kinsky-palotát. Ennek befejezése után Olaszországba vándorolt, a hol hosszabb ideig maradt. A mikor visszatért Itáliából, Károlyi István gróf megbízta a főthi templom elkészítésével — egyik legszebb feladatával. Ugyancsak ezen idő alatt készítette el a főthi kastélyt is. 1851-ben Károlyi István gróf költségén ismét Olaszországba ment s a mikor onnét hazatért, s végleg itthon telepedett meg, egymásután halmozták el megrendelésekkel. Ha csak felsoroljuk is jelentősebb épületeit,

csodálkoznunk kell roppant munkabírásán. A budai takarékpénztár, Széchenyi Béla gróf palotája, a Ráczfürdő épülete, a ferencvárosi templom, a nemzeti lovarda, a Sándor-utcai régi országház, a Margit-sziget épületei, a várkert alatti építkezések, a csurgói és kigyósi kastély, a hődmézvársárhelyi nagy templom, gróf Apponyi högyész, gróf Waldstein veszpémi kastélya és egész sereg vidéki főúri kastély fűződik nevéhez.

A lipótvárosi bazilika, a melynek felépítése oly sok gondot és nehézséget okozott a fővárosnak, az ő keze alatt nyert befejezést. A Hild József tervei szerint megkezdett nagyarányú építkezést Hild halála után 1864-ben vette át. Az építési tervek teljesen átalakította, úgy, hogy a templom valójában Ybl alkotásának tekinthető. Az olasz renaissance stílusban elkészült templom Ybl művészetének egyik legsebb s legjellemzőbb emléke.

1891. január 22-én, nyolczvanadik életévéhez közel, ragadta el a halál.

Halála után őt év múlva barátai szobrot állítottak neki Budán, egyik legsikerültebb alkotása, a Várbazár mellett. Iván Ede.

YBL SZOBRÁ A BUDAI VÁRBÁZÁR ELŐTT.

A MARGITSZIGETI FÜRDŐ.

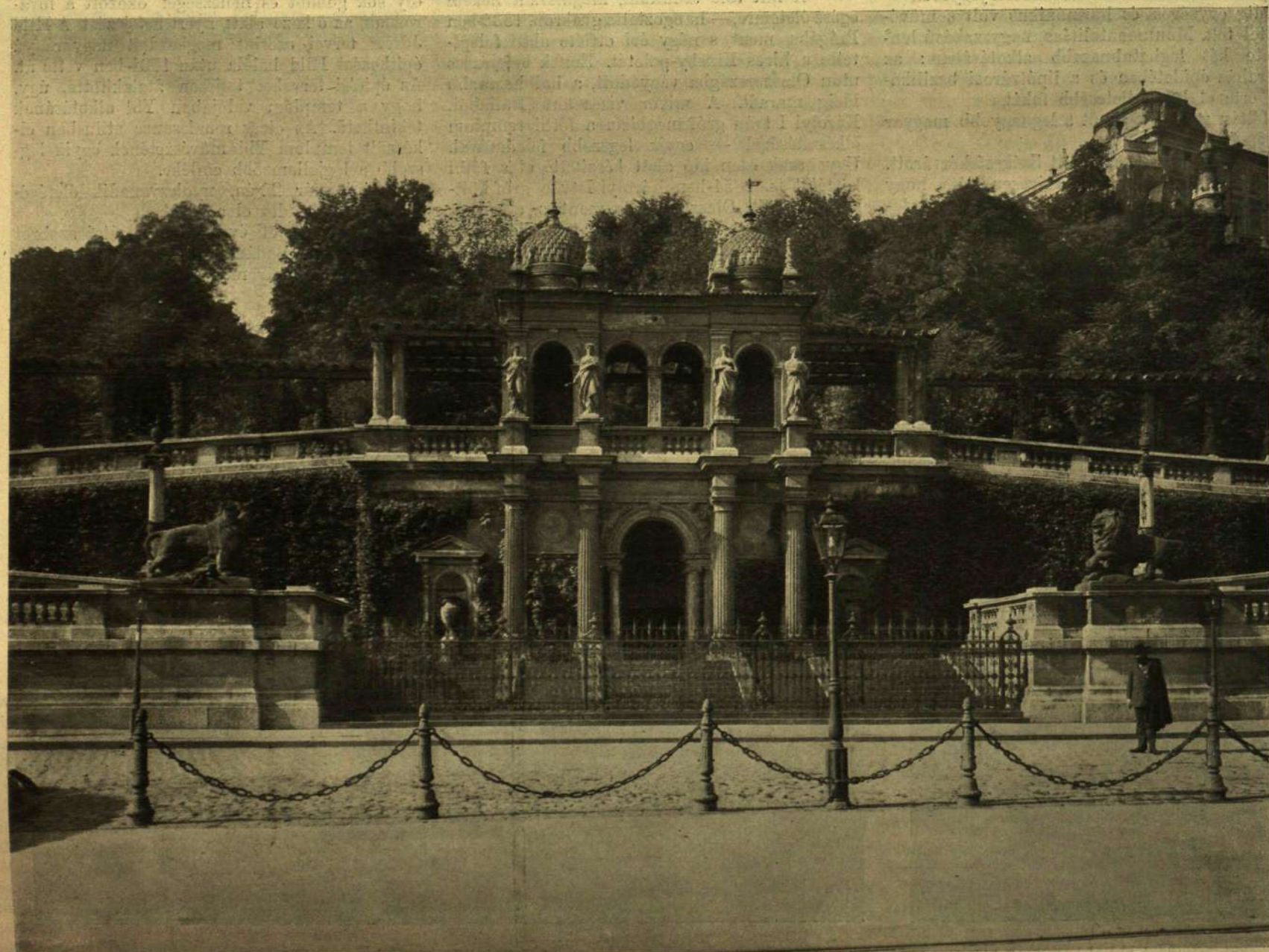
YBL MIKLÓS NEVEZETESEBB ÉPÍTMÉNYEIT — Balogh Radófi felvételei.

A M. KIR. OPERAHÁZ BALOLDALI PROSCENIUM-PÁHOLYAI.

A LIPÓTVÁROSI BAZILIKA FŐHOMLOKZATA.

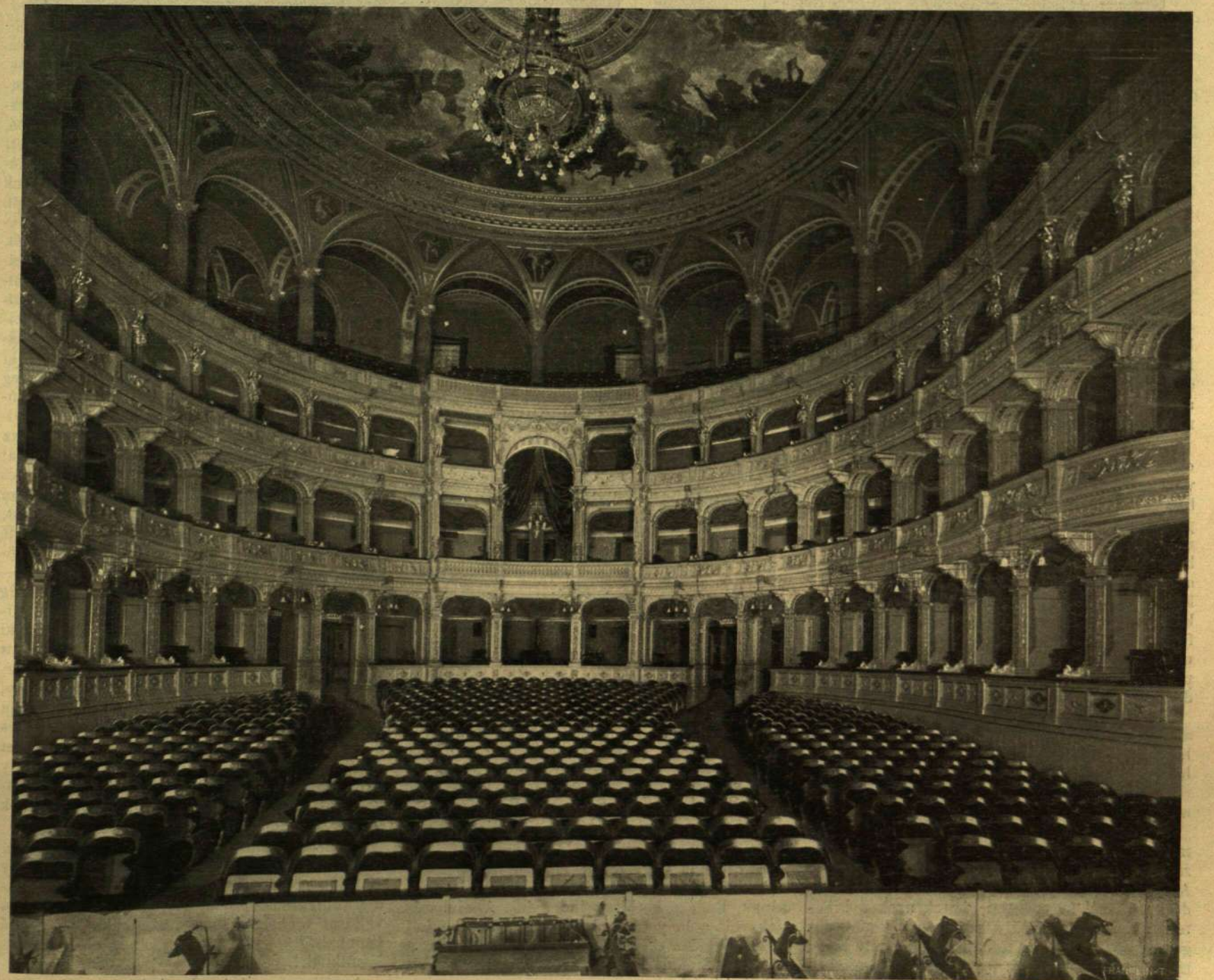

A BUDAI VÁRKERT ÉPÍTMÉNYEINEK KÖZÉPSŐ RÉSEZE.

YBL MIKLÓS NEVEZETESEBB ÉPÍTMÉNYEI — Balogh Rudolf félvétel.

A BUDAI VÁR KRISZTINÁVÁROSI RÉSEZE, MELY YBL TERVEI SZERINT ÉPÜLT.

A M. KIR. OPERAHÁZ NÉZŐTERE.

YBL MIKLÓS NEVEZETESEBB ÉPÍTMÉNYEI. — Balogh Rudolf félvétel.

CSONKABÉG.

BÁRO CZUNKENBERG, CSONKABÉG FIA.

Bécsújrhelyben levő egykorú festmények.

CSONKABÉG ÉS CZUNKENBERG.

A török kiűzése után Bécsben a gyűlölet politikája kapott erőre. A teljesen kimerült és beteg Magyarországnak orvosság helyett maszlagot vetettek. A császári kormányzók azt tartották, hogy a *spagana furia*-tól immár nem lévén mit tartaniok, könnyen ráerölthetik Magyarországot, hogy ezentúl a bécsi fűtőre táncoljon. Az 1699. évben szelnek eresztették a végházak magyar hadi népét. Menjenek kereskedni és földet mivelni, mondá a császár a magyar haderőt eltörlő végzésében. A magyarországi várakba aztán idegen katonaságot rendelt, a megalakított határörvidéket pedig a beköltözött délszlávok kezére adta. Aztán szájról füle jart a bécsi szó: magyar katonára nincs többé szükség.

Rendjén volt minden! Egynehány akadékkal eligazítottak mindent. S Lipót kormánya kedvűre gyönyörködhetett nagy alkotásiban. Azonban múlt az idő s akarva nem akarva a bécsi politikusok is rájöttek, hogy a siker néha nem siker, hanem sir! Kiűtött az örökösödési háború künt — s Rákóczi Ferencz lengette a zászlóit itthon. S ime egyszerre megfellekettek arról, hogy nem kell nekik a magyar katona. Nagyon is kellett most! Sőt kötéllal fogdosták. S a nagy európai háborúban az újonnan állított huszárezredek csakhamar európai híre vergődtek. Minden európai ujság, minden ország a huszárezredek bravurjairól beszélt.

S mi történt Bécsben? Ugyanazon kormányzók, melyek előbb a magyar haderőt eltörlésért sürgették, most nem röstelték bevallani, hogy *«a magyar huszárezredek öfelségének örök dicsőséget s fejevereinek soha el nem múló fényt szereztek»*.

A spanyol örökösödési háborúban küzdő magyar huszárezredek közül a Csonkabég ezrede vergődött a dicsőség legmagasabb polczára. Az egykorú hadijelentések szerint az örökösödési háború fénypontjai voltak azok a hihetetlen huszárbravúrok, a páratlan vakmerőséggel, de egyúttal hsi tudással véghezvitt lovas támadások, a miknek a mestere Csonkabég volt. Azt írják róla, hogy a csatákban serény mint a sólyom, gyors mint villám s bátor mint az oroszán. Tünelmes pályafutása csak négy

évig tartott, de ezen rövid idő is elég volt arra, hogy híre betöltse Európát. Szemefénye lett a legnagyobb hadvezérnek Savoyai Eugennek. Csodálta, bámulta őt a hadsereg s bálványozták a huszárjai. Nagy jövő, fényes pálya várt volna rá, ha nem lett volna olyan, mint az üstökös, mely rövid ideig megvilágítja a mindenséget, de aztán gyorsan és örökre eltűnik.

Ki volt ez a Csonkabég? A kérdésre ő maga megadja a választ 1686 november 24-én tett vallomásában. Boszniában született. Elei még keresztények voltak, de ő maga már töröknek született. Négy éves korában Budára került s ott nevelkedett. Megtanult magyarul s megkedvelte a magyar földet. Kitérő könnyűhátú lovas lévén, gyorsan emelkedett. Először Vácra került, mint iszópáha. Itt magyar módra gazdálkodott is; mert faluja és szép szőlőskertje volt. Már vázai tartózkodása idején sok jóindulatot és emberséget mutatott a magyarok s főleg a magyar rabok irányában. Vácra Négrád várába került, a hol először a lovasságnak agája, majd pedig az egész őrségnek begye volt. Mivel balkeze fejét elvesztette, a magyar nép a *Mehemet* név helyett csak Csonkabégnek hívta őt. Ez a magyar név aztán rajta is ragadt.

Mehemet vagy Csonkabég jól tudván magyarul s kedvelt ember lévén a mieink előtt, a budai basa diplomáciai tárgyalásokra is használt. Ő ment például Apafy erdélyi fejedelemhez, hogy a porta kívánsága szerint a németek ellen való harczra tüzelje. Apafy levelet is ő vitte a portára. Kállónál találkozott először Thökölyvel s mikor a törökök e várat Thököly kezére adták, Csonkabég barátságot kötött a kurucz királlyal. Az 1682. évben ott volt Kassánál, mikor Thököly elfoglalta. Később Fülek megszállását és elfoglalását támogatta, mikor is Thököly nagyon sokat köszönhetett Csonkabég vitézeinek.

Kitörvén a nagy török háború, Csonkabég, a ki akkor már szemefénye volt a budai basának, Budára került, a hol a hős Abdi basának volt a helyettese. Ismeretes dolog, minő hősiességgel s csodálatos kitartással védtek a törökök Budát. Ebben nem kis része volt Csonkabégnek.

Elfoglaltatván Buda vára, Csonkabég a magyar csapatoknak adta meg magát. Ily módon

ő a végbeli szokástörvény szerint a király tulajdonába került. Szép ifjú nejét a brandenburgiak Berlinbe vitték. Egyetlen kis fia Bécsbe, ő maga pedig Bécsújrhelybe került. Itt a bevett szokás szerint kihallgatták őt. Rendkívül érdekes vallomását írásba foglalták. Mondanunk sem kell, hogy Csonkabég akkor még török hazafi volt, a ki fájó szívvél látta a török hatalom bukását. S különösen az bántotta őt, hogy a magyarok cserben hagyták a törököket, pedig a porta jórészt az ő kérésükre indította meg a hadjáratot. Nincs mit csodálnunk tehát azon, hogy Csonkabég élesen kikelt a magyar urak ellen. Vallomásából megtudjuk, hogy Sapanora császári ezredes, a ki Thökölyvel alkudozott, Kassánál ismerkedett meg vele. S ez a Sapanora arra buzdította Thökölyt és Csonkabéget, hogy támadják meg a kálói német őrséget. «Thököly és Zrinji Ilona nevében — mondja Csonkabég — én adtam át Sapanorának az ajándékba küldött gyűrűket és drágaköveket. S jutalmul száz aranyat kaptam Sapanorától.» Mikor Thököly Léva felé ment, Fülek bevétele után Sapanora tanácsára küldte Szirmayt Bécsbe. E küldetés eredményét a törökök nagy vágyakozással várták. Ez időben — mondá Csonkabég — nagyon benső barátság támadt Thököly és az egrí püspök között. Mikor 1683-ban a nagy török hadsereg az eszéki hidnál megjelent, a nagyvezér úgy alkudott meg a magyar urakkal, hogy Felső-Magyarországot Thököly Imre, a Dunántúlt Batthyány, a bányavárosok vidékét pedig Czobor kapja meg. Azonban — mondá Csonkabég — Bécs megszállásakor megváltoztatták az egységet akképen, hogy egész Magyarországot Thököly kapja, Stájerország Batthyányié, Ausztria Draskovics Miklósié és Morva Czoboré lesz, török fenhatóság alatt.

Csonkabég még elmondá a vallomásában, hogy mikor őt Bécsbe vitték, találkozott Pálffy Károlyval, a ki magyarul mondá neki: «te minden dolgunkat tudod, vajjon elmondod-e, ha vallatni fognak?» Igenis, elmondom — felelé Csonkabég — mert ti vagytok az okai a romlásunknak!

A vallomása végén Csonkabég még elmondá, hogy ő 45 éves, a fiacskája 9 éves, a felesége pedig 24 éves. Ő úgymond sohasem volt több-

nejű. Szép feleségét igen nagyon szereti (quam intime amat) azért kérve-kéri az urakat, adják vissza neki a nejét.

A kérését teljesítették s azontúl Bécsújrhelyen élt. Úgy látszik, hogy Csonkabég Buda ostromában keményen megsebesülhetett, mert a vallomásában maga mondá, hogy el nem szökhetik, hiszen nem tud a lábára állni.

Csonkabég tíz évvel elfogatása után 1696. január 6-án egész családjával együtt megkesztelkedett. Az ő keresztapja maga Lipót császár volt. A fia mellett a keresztapasaki tisztelet József, a későbbi magyar király teljesítette. Csonkabég feleségének a keresztanyja pedig a legidősebb főhercegnő volt.

Az egykorú krónikások szerint Lipót király a keresztelés alkalmával Csonkabégnek magyar nemességet, dominiomot és sok pénzt adott. Ez azonban csak mende-monda. Hiszen 1702-ben hivatalosan írják Csonkabégről, hogy vagyontalan. S mikor a király egy magyar huszárezred felállításával bizta őt meg, Forgách Simon vállalta érte, mint vagyontalanért az anyagi felelősséget. A fia taníttatásának a költségeit pedig az udvari kamara utalványozta.

Csonkabég, a kit mint újonnan kinevezett huszárezredet és ezredtulajdonost a hivatalos iratok *Leopold Joseph Tschungabeg és Tschungenberg* néven neveznek, Komárom, Győr, Esztergom és Fejér megyékben tőborozta össze színmagyar huszárezredét. Aztán azonnal a táborba indult, a hol a nevéét és az ezredét ugyancsak emlegetni kezdték! Az 1704. év nyarán elfogták őt a francziák. Mivel a hadnak egyik lelke volt, Savoyai Eugen maga fáradozott a kiszabadításán. Ez sikerült is. Az 1704. év december 19-én a fővezér már a királynak jelenti, hogy a Lehoczky-féle huszárezredet is Csonkabég kardja alá adta s mindkét ezredet az angol hadsereghez rendelte. Imigyen Csonkabég két huszárezredével a Mosel mellett küzdött. Az 1705. év február 16-án Gronsfeld tábornagy jelenti Savoyai Eugen fővezérnek: *e pillanatban jön hozzám a szomorú hír, hogy a szegény öreg Csonkabéget Rudnay alezredessel egyetemben a Mosel mellett lévő faluk parasztrajai megtámadták és meggyilkolták. A fia azonban megbosszulta édesapja halálát; mert hat salut porrá égette és megsemmisített.*

Ime ez volt a legnagyobb huszárezredeseink egyikének a vége! A «Turul» című folyóirat Thaly Kálmán előadásra után azt írja, hogy a francziák elfogván 1706-ban Csonkabéget, adatak a szövetséges (!) törököknek, a kik aztán mint renegátot zsákba varratták s a Boszporusba vetették. Ez a regényes mese már csak azért sem történhetett meg, mert Csonkabég 1706-ban már nem is élt.

TEMETŐ MELLETT.

A temető mellett búsan állodgálok,
Nézem azt a nyugodalmas, jó világot,
Nincs ott lármá, szél se mozdul ott a fákon,
Ólén a sok sírveremnek,
A hogy a nagy folyók mennek,
Oly nesztelen foly az álom.

Víg muzsika hallszik hozzám valahonnan,
Fáj a szívem, de nem tudom, mi bajom van,
Csak azt tudom, hogy vége az ifjúságnak!
S kinek elmúlt ifjúsága,
Annak ugyan hogyne fájna,
Ha másoknak muzsikálnak!

Késő van már, a nap is lemenni készül,
Gondolkozva a láthatár peremén ül,
S félem telkent csodálkozó, nagy szemével,
Míntha szólna borús kedvvel:
Hát te, szegény, fáradt ember,
Pihenni még nem mennél el?

Jó cimborám nekem a nap, régen szeret,
Meg is teszi velem, a mi jót csak tehet:
Részvételt szívesen reám, lemenőbe'.
S hol mindenkit béke fogad,
Legalább az árnyékomat
Béveti a temetőbe.

Jakab Odón.

KISASSZONYOK.

Ha posta jött örültek, ha harang kondult, mentek,
Ha ősz jött megkönnyezték, nyáron halkan kacagtak
Szegény, falusi szentek.

És téli esteleken a könnyük míntha folya...
És bús regényt olvastak, a melynek keretéből
Míntha kiléptek volna...

Gyakran dörögött atyjuk, a vénhedt, kemény szittya,
Ők mosollyal hallgatták, míg zölde, vizes szemük
A távolságot itta...

A derekuk sovány volt, az álluk szöges, keskeny
Nem szokáltak még férfit, táncolni sem tanultak,
Nem voltak soha Pesten.

És száraz életükre, a vágyaikból varrtak
Szép, színes álomkendőt, s mindig kértek mindenből
És sohasem akartak.

A befőttest eltekett a nyárból újabb nyárra
És sohsem bontották föl, bár újabb termés szökött
A kerti gyümölcsfára...

Szép, karcsú üvegekbe a szívüket temették,
A vágyukat hámozták egy-egy ősi baracczkkal...
Azt czukros vízbe tették...

Este még imádkoztak, reggel egymásra néztek,
A befőttről beszéltek, s egymás arcába lestek:
— Hogy mára ki lett vénebb?

Szász Menyherci.

rejt s az ellenséget a Pó-folyó mentén üldözte.

Szeptember hó 19-én újra csatára került a dolog Quastalla mellett. Czunkenberg ez alkalommal három véres támadást intézett az ellenséges hadsereg balszárnya ellen. A harmadik támadás alkalmával súlyosan megsebesült s a katonái hozták őt vissza. Ez volt az utolsó csatája. Mantuába hozták őt s ott gyógyították. Egészsége helyreállítása céljából hazautazván, Klausen nevű tiroli városkában hirtelenül elhunyt (1735. február 17.). A jó barátjai szép síremléket állítottak neki a klauseni templom falába. Az emléken ez a felirat olvasható: *«Allj meg utas! A kit Mars legyőzni nem tudott, a haláltól legyőzve itt nyugszik Báro Czunkenberg Ferencz»* stb.

Czunkenberg gyermek nélkül halván el, vagyona a kincstárra szállt. Végrendeletében azonban meghagyta, hogy Bécsújrhelyen, a hol megért, templomot építsenek a hagyatékából. Ez meg is történt. A templom most is áll.

A múlt század negyvenes éveiben az osztrák írók sokat foglalkoztak Csonkabég és Czunkenberg fényes haditetteivel. Természetesen megtették mind a kettőt osztráknak. Nem is csoda, hiszen kérdést intéztek akkor a pesti tudósokhoz Csonkabég és Czunkenberg származása ügyében. De egyéb választ nem kaptak, mint hogy Budán volt hajdanában egy csonka torony!

Pedig hát Czunkenberg Magyarországon született, magyarul beszélt s mindvégig magyar huszárruhában járt. Reánk maradt arczképe s azon láthatjuk, hogy magyar öltözete a piros, fehér és zöld szín összetételű.

A német lexikonoknak az az állítása sem igaz, hogy Czunkenberg báró az Oglio folyóba fulladt! Természetes halállal halt ő meg Tirolban.

Mind a vén Csonkabég, mind pedig Czunkenberg példája igazolja, hogy a török és a magyar könnyű lovasság harcmódja, taktikája és szelleme alig különbözött valamben. Csonkabég csak magyar süveget nyomott a fejébe s úgy vezérelte magyar huszárezredét, mintha egész életét köztük töltötte volna. S mintha csak ő is született magyar lovas lett volna, még lelki tulajdonságai is egyek voltak a mieinkével. Azaz, hogy rátartó büszke lovas volt, a ki hódolt a becületnek és a tisztességnek; a kibem emberségnél egyebet soha senki sem ismert. Vakmerő és rettenthetetlen volt a csatában, szelid és nyjas az órei között. A mit a szívében hordozott, a nyelven is ugyanaz volt. Minden szavában, minden tetteiben az egységesség, a becületesség csillan meg. A mire magát kötötte, azt meg élete árán is megtartotta. Azaz, hogy igaz huszár főtiszt volt.

Takáts Sándor.

ALVÓ MEDUZÁK.

Nem akarok elaludni előtted,
A mig az arcom leskelődve nézed.
Látnod az arcom levétközve, mállva,
Minden álarczát, vértjét szédoldába:
Túlásagos volna őszinteségnek.

Az ébrenlét beálarczozza arczunk,
S nincs ki le merje vetni egészen,
Oh, nincs arczon hús, mely egész őszinte,
Elég, ha félig hű, elég, ha szinte,
A színjátszás, böles czinkosom, hű részem.

E finom szinpad csak játékot adhat,
De a valók titkát megörzi,
És soha úgy meg nem nyílik neked,
A hogy az éjszakában elmered,
A hogy az éjnek le tud vetkezödni.

Az éjnek — oh, tán anyám kötőjébe
Ha firtam így be este a fejem,
Neki ha birtam így szed megadásba
Megadni arczom, lenni bátran gyáva,
Együgyű, oidott, mállott, meztelen.

Oh Meduza, ha alszunk, mi is mint te,
Fegyvertelen bús szörnyek vagyunk,
A kigyók a fejünkön elpihenve —
Ki így látja: rajtunk erőt vehetne
S rögtön levágná meztelen nyakunk.

Bodor Aladár.

GULYÁSBOJTÁR (Hortobágy.)

CSIKÓSOK A MÉNES MELLETT. (Szentmargitapuszta, Havesz megye.)

KOSPÁSZTOR. (Kunmadaras.)

BIRKANYIRÁS. (Nagykunság.)

SAJTSZÁRÍTÓ KERÉK ÉS TEJES KUNYHÓ. (Nagykunság.)

A PIHENŐ BAROM A CSERÉNY KÖRÜL. (Kiskunság.)

EBÉDELŐ GULYÁSBOJTÁROK. (Ecség-pusztá, Nagykunság.)

KOSPÁSZTOR. (Kunmadaras.)

SAJTKÉSZÍTÉS A JUHÁSZTANYÁN. (Kunmadaras.)

JUHÁSZ KUNYHÓ. (Nagykunság.)

PÁSZTOR-ENYHELY. (Kiskunság.)

VÉN KANÁSZ. (Nagysátrét.)

A PUSZTULÁSZTORÉLET.

KISOROSZOK PETŐFIJE.

Sevcenko Tárász születésének százéves évfordulójára.

A közelmúlt napokban Európaszerte ünnepték meg a kisoroszok legnagyobb költőjének, Sevcenko Tárásznak, emlékeztét születésének százéves fordulójára alkalmából, még — Oroszországban is, csak hogy persze a kisoroszoktól lakott vidéken mindenütt betiltották az ünnepelést. Attól fél ugyanis az orosz kormány, hogy az ukraineknek nevezett kisoroszok politikailag is el akarnak szakadni az oroszoktól.

A kétféle oroszág ugyanis már vagy hat-hétszáz év óta külön fejlődött: a nagyoroszok éjszakai moszkvai fejedelemségből kinőtt kultúrát fejlesztették ki nagyorosz nyelven, ellenben a kisoroszok litván és lengyel politikai fennhatóság alatt amazoktól teljesen elütő kisorosz (rutén) műveltséget teremtettek teljesen különálló nyelven és irodalommal. E két orosz nyelv egymáshoz való viszonya pontosan az, mint a német a hollandushoz: rokonok, de nem egyek. A kisoroszoknak külön állami életük is volt egykor, az ukrainai kozák fejedelemség korában. A hivatalos Oroszország persze nagyon szeretné, ha államiségüknek ezt a legértékesebb elemét el tudná oroszosítani. Értelmiségét majdnem sikerült is az utolsó 150 év alatt elmuszkásítani, de ebben a munkájában nagyon megakasztotta a Sevcenko költői működése.

Sevcenko t. i. gyűjtő verseivel ráterelte földjeinek figyelmét az időközben elfeledett diós történelmi múltra s ezzel egyszerre felélesztette a már halódó kisoroszszagot. Népeinek nemcsak nemzeti öntudatát adta vissza, hanem a nagyorosz javára addig elhanyagolt saját anyanyelvét is, bebizonyítva az oroszok tagadásával szemben annak irodalmi alkalmazhatóságát. Sevcenko költészete kézzel nemzeti program, ezért a 30 milliónyi kisoroszszag őt valósággal bálványozza. Személye valóságos

SEVCENKO TÁRÁSZ.

a nemzeti kultúra szimbóluma. Ehhez fogható kultusz Európában még csak egy van: az olaszok Dante-kultusza. Mindkét nemzetnél pedig ugyanazon okból: itt is, ott is egy-egy nagy szellem emelte fel a nép elhanyagolt nyelvét irodalmi magaslatra az addigi pseudo-klasszikus helyére. Ebben Sevcenko szerepe különösen hasonló a Petőfiéhez is.

Ez a két zseniális költő azonban poétai egyéniségében is nagyon közelálló: hang, tartalom, kifejezőmód, hatás a kettőnél feltűnően egyezik. Sevcenko a nép gyermeke. Republikánus lelke beleviszi az I. Miklós abszolutiz-

musa ellen alakult titkos társaságba, a mely a jobbágság felszabadítását és felvilágosítását tűzte ki céljául. Ez persze akkoriban rettenetes bűn volt Oroszországban s a költőt 10 évi sáncmunkára deportálták. Fogságában írta aztán meg nemzetébresztő gyönyörű verseit, a melyeket ma már minden kultúr nép irodalmába átültettek. Még az oroszok is lefordították Sevcenket, mert a szabadság, igazság és egyetemes demokráta eszmék hirdetője mindenütt szívesen talált visszhangra. Sevcenko óta, a ki 1814—1861-ig élt, kezdett igazán rohamosan nőni maga a kisorosz irodalom is.

Szabadság, igazság, szerelem: ez a kisorosz Petőfi erőteljes lírája, a mely azonban sokszor az Arany János-féle borongással vegyül.

Hogy olvasóinknak némi képük legyen Sevcenko költészetéről, az alábbiakban bemutatjuk a költőnek Szabadságdal című leghíresebb versét hevenyészett fordításban. Ennek népszerűsége teljességgel ugyanolyan, mint a Petőfi Talpra magyarjái: hazafias ünnepeken évről-évre, különböző alkalmakkor ez szerepel a legtöbb szavalat műsorán.

Szabadságdal.

Nem látjátok: Ukraina Magad vackán magad vagy Felétek hogy nyújtja kezét? Joggal, igazságodban; [ür Lengyel-muszka idegenben Bilincseit tépjétek szét! Mi keresni valód van?

Tanuljátok! Forgasátok Meleg szívről öleljéd át Az irásnak lapjait; Legkisebbik testvéredet, Ne várjátok, míg a német Hisz rabására, jobbagysorra Mindezekre megtanít. Ten-hibádból vetemedett.

Tudjátok meg: ki fia, És feltámad Ukraina, Kinek vagytok népe? Igazsága felvirrad, Hadd tudj meg, balsor! És szabadon imádkozhatjék Helyére-jő lép-e? [sunknak Mi, a rabzolga-fiak!

Szeressétek forró szívről Nem látjátok: Ukraina Szétmarcangolt Ukrajnátok, Felétek hogy nyújtja kezét? Mert ki anyját nem szereti, Im esdve kér: összefogva Megfogja az átok. Bilincseit tépjétek szét! Dr. Stripszky Hádor.

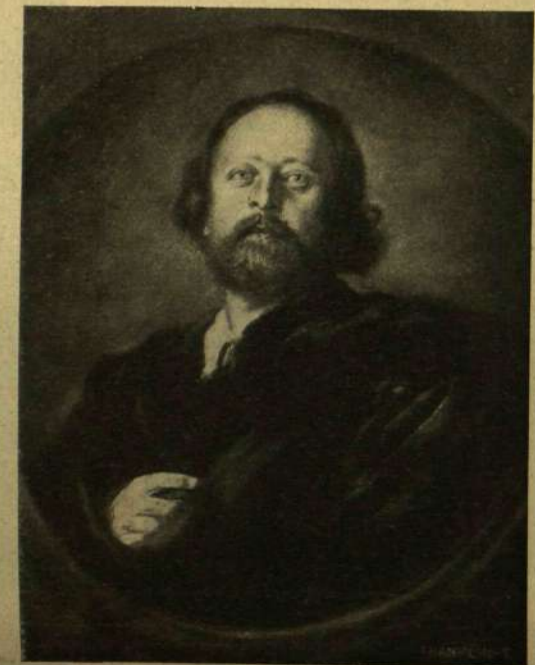
HEYSE PÁL.

1830—1914.

Az ezerkilencszáztizedik év irodalmi Nobel-díjának nyertese Heyse Pál, a ki a múlt héten hunyt el, egyik legviratottabb jelensége volt a XIX. századbeli német irodalomnak. Lelkes barátainak nagy tábort ugyanakkora, sőt az elmúlt két évtizedben a híveknél nagyobb ellenséges áramlat vette körül, mely erősen alámosta díszességét, de viszont maró bírálatával könyebbé tette azoknak az elemeknek kiválasztását, melyekkel korát túl fogja élni.

Mert akármilyen hevesen támadta is a felsőnémetországi naturalizmus Heyse sokszor vértelennek és gíngondoltnak csúfolt klasszicizmusát, ma, a midőn a naturalizmus kora is leáldozott, sok érdekes és értékes elemét becsüljük meg költészetének. Nem azért, mert valami olyan egészen egyéni alkotóerőt ünnepeink benne, mely egy minden ízében új, addig nem létezett kifejezési formát teremt, hanem azért, mert kitűnő megtestesítője volt a maga kora egy hatalmas társadalmi osztályának: a németországi meggazdagodott és már régi kultúrájává váló felső polgárosztálynak, mely ott az ötvenes évektől a hetvenes évekig minden szellemi jelenségre erősen rányomta bélyegét.

Ez a polgárosztály már nem a biedermeierkor visszafojtott, elnyomott és ezért kielégíthetetlen vágyakban csapongó, érzelmeskedő népből állott, hanem egy erejének öntudatában élő, az élet gyönyörűségeit egy derült epikureus örömeivel élvező emberekből. E mögött a polgárság mögött már nagy kulturális múlt áll, vannak nagy írók, kiket klasszikusoknak ismert el, van nagyarányúvá kifejlődő képzőművészet, vannak nagy és mindinkább gazdagodó városok, van hatalmas tudománya és van békeje is, a midőn mindezt zavartalanul élvezheti. Új idők új áramlatai még nem igen zavarták kedvteléseit, tagjai beati possidentes, a kik között már az elnagyvárosiasodó kultúrának érzékes vonásai is erősen kifejlődöttek vannak. Ez a társadalom nem törekszik új formák teremtésére, a mikor az úttörők alkotta módon az őket körülvevő életet művészeté alakítja, hanem visszatér a legjobbhoz, a mit

HEYSE PÁL.

magá előtt lát: a Goethe-korszak nagyvonalú, nyugodt klasszicizmusához. Mint minden régi tradíciókra támaszkodó kor az életet nem közvetlenül nézi, hanem az addigi művészet légköréből, nem közvetlen élményei vannak, melyeket válogatás nélkül fogad el, hanem meggyőződés, a melyeknek alapján tudatosan számítva emeli ki tapasztalataiból azt, a mi a bevált formákkal nézete szerint megegyezik. Heyse is ezt teszi novelláiban. Ezeket fog tovább élni és nem számtalan drámájában és nagyon is erőteljes lírájában.

Nyugodt előadásmódjában mindig az az eszmény vezette, hogy olyan olympusi magasságra sikerüljön jutnia, mint Goetheének, de mivel mégis csak a maga korának fia volt, a ki egészen más viszonyokból született és alkotott, ez a látszólagos nyugodtság erős ellenében állott novellái tartalmával. A szerelmi életnek az a szerfeletti fontos volta, mely minden történetének gerinczvé valami szerelmes bonyodalmat tesz, már a polgári osztály-

nak nagyvárosi túlzását mutatja, az a sóvárgó Itália-szomj pedig, mely legjobb elbeszéléseire inspirálta, már nem Goetheének megtisztulást kereső életfelemelkedése volt, hanem új színek, új élmények, új festői impressziók gyűjtésének vágya: a gazdag ember epikureizmusa, mely az egész világból élvezetet akar magának facsarni.

Gondosan került mindennemű sokréttű, zavaros és önmagában csunya élettűnetet. Lenbach képe pompásan jeleníti meg ezt a hajlamát: felfelé vetett szemei mindig az eszményi szépet keresik és nem látnak mást, mint örök elsimulásokká és szükségszerű kiegyenlítődéssékké váló eseményeket. Ez a hajlama írásában meglehetősen háttérbe szorítja szereplői jellemét, nála mindig a történet fonala a fő és nem részletei. Sajnos legtöbbször előbb volt meg a mese és csak azután születtek meg alakjai, úgy hogy jellemei gyakran schematikusak maradtak. Témáinak és önmagának mindig számító ura volt és ez a tudatossága sokszor meggátolta abban, hogy közelébb jusson az egyenes úton oda, a hová a tradíciók kerülő útján úgysem juthatott el.

A német novellának kifejlesztésében mégis nagy érdemei vannak. Goetheének a maguk irányán nem folytatható kísérletei után a tőle alkotott nyelvet, előadásmódot olyan témákra használta fel, melyeket kora érdeklődése rokonzenyveseknek tartott és épen e témakereséssel és találásokkal új lehetőségeket nyitott meg a jövő számára. A hosszabblelkű elbeszélésekre épen ezért évtizedekig nagy hatással volt. Nem volt a maga kora és a maga környezete fölé emelkedő ember, de kitűnően megtestesítette annak minden hajlamát: esztétikai hyperkulturáját, művészeti pompaképzését, Itália iránti rajongását, érzékiességét és azt a furcsa nyugodtságot, egyszerűséget és természetességet kereső pózt, mely Münchennek úgynevezett klasszikus épületeit is áthatja.

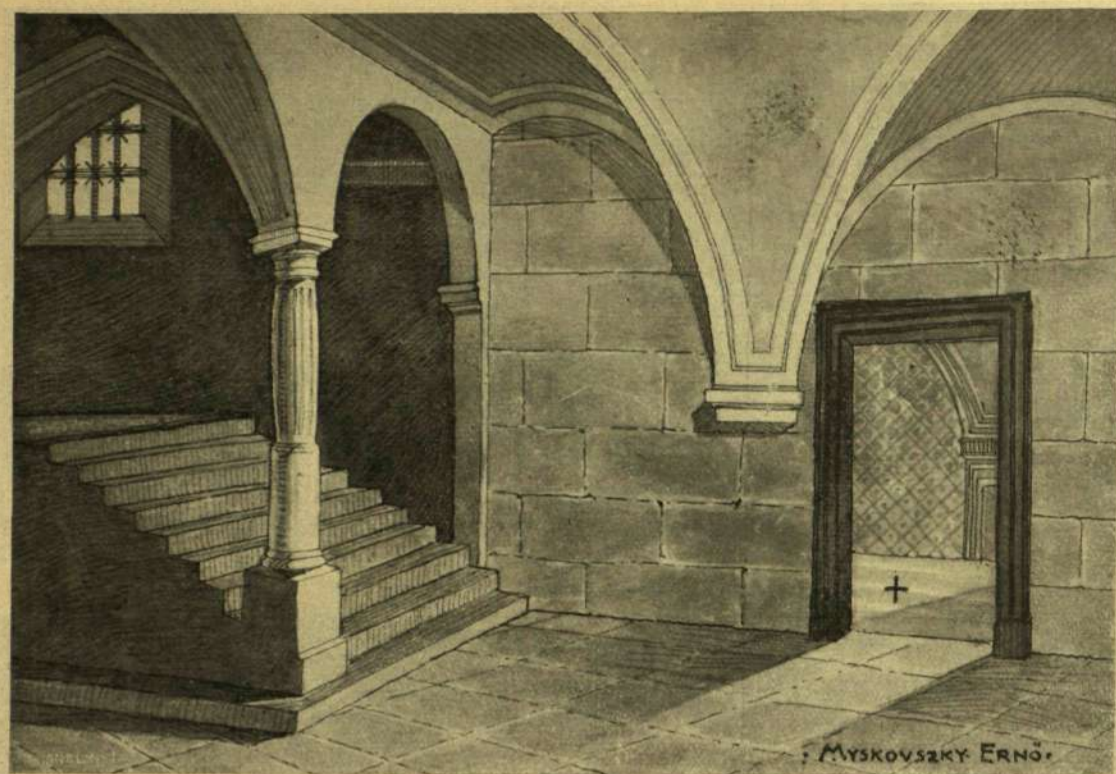
És mert Heyse a délnémet klasszicizáló irodalmi és művészeti kultúrának egyik legtipikusabb képviselője, hatvan éves irodalmi működéséhez keresve sem találhatnánk jobb kulisszákat, mint az iszaparti város görögös oszlopsorait, melyek között életét töltötte.

Farkas Zoltán.

1. A 38-ik gyalogezred távozik Péterváradra: Lukacsics ezredes bucsubeszède. — 2. A zászló begyöngyöltése. — 3. Beszállás. — 4. A 44-ik gyalogezred távozik Bécsbe: József főherceg üdvözlí Pestetics gróf alpolgármesteri. — 5. Pestetics gróf alpolgármester a főváros nevében bucsuzik az ezredtől. — 6. A 70-ik gyalogezred megérkezése Zágrábról Budapestre: Bódy alpolgármester üdvözlí az ezredet a főváros nevében. — 7. Terstyánszky hadtestparancsnok üdvözlí Maag ezredet. — 8. Diszelvonulás a hadtestparancsnok előtt.

HELYÖRSÉG-VÁLTOZÁSOK BUDAPESTEN. — Schaffer és Pobuda féltételei.

A NAGYSÁROSI VÁRKASTÉLY LÉPCSŐHÁZA. (A keresztel jelszót szobában fogták el Rákóczit.)

II. RÁKÓCZI FERENCZ NAGYSÁROSI VÁRKASTÉLYA.

Kevés hely van hazánkban, mely festői romokban, kastélyokban és más egyéb képzőművészeti alkotásokban gazdagabb lenne, mint felvidékünk. Igen sok, szédítően magas hegy ormaik koronázzák hajdan nagy viharokkal daczolt, vigságot és pompát látott hatalmas várak mohos, dűledező falai, melyek a múlt dicsőségéről és építetőik kiváló műzisééről regélnek. Hogy annyi számos műemlékünk maradt fenn azóta máig aránylag elég jó állapotban, annak okát abban kereshetjük, hogy a háborúk mozgalmában az ország többi részéhez viszonyítva kevésbé exponáltabban állván, az ipar- és kereskedelem nyugodt fejlődésével erős autonómiával bíró városaiban fejlett kultúrét lüktetett s ezzel vált lehetővé a művészeteknek intenzívebb fejlődését. A művészet zavartalan állami létet, nyugodt nemzeti fejlődést és bizonyos fokig anyagi jólétet tételez fel. Annál elszomorítóbb, ha művészi emlékeink, mint társadalmi és egyházi életünk virágzásának közvetlen tanúi s az elmúlt korszakok kulturális életének beszédes tolmácsai, az idők viszontagságai, kegyelethiány és közönyösség folytán pusztulásnak indulnak; pedig építményeinkről levált minden darab kövével történelmi tradícióinknak egy-egy sorát töröljük ki.

A NAGYSÁROSI VÁRKASTÉLY KÁPOLNÁJA, HÁTTERBEN A VÁRRAL.

II. RÁKÓCZI FERENCZ NAGYSÁROSI VÁRKASTÉLYA. — Myskovszky Ernő rajnai.

Ilyen pusztulásnak induló műemlék a sáros-megyey nagysárosi várkastély, mely nemcsak művészettörténelmi vonatkozásaival köti le figyelmünket; jelentőségét a hozzáfűződő történelmi események még becsebbé teszik. Renaissance-kori építészetünk egyik igen értékes és szép alkotása áll előttünk. Lelkünk megmagadja történelmi múltja és művészi értéke egyaránt. Talán sehol, az álmodozó várromok és a pompában őrzött várkastélyok közt nem öleli át a lelket oly leigázóan a múlt, mint a nagysárosi kastélyban, a hol minden, még a legkisebb építészeti és kulturtörténelmi momentum is átringat a rég elmúlt századokba s a hol minden hatalmas urairól, a Rákócziak dicsőségéről regél.

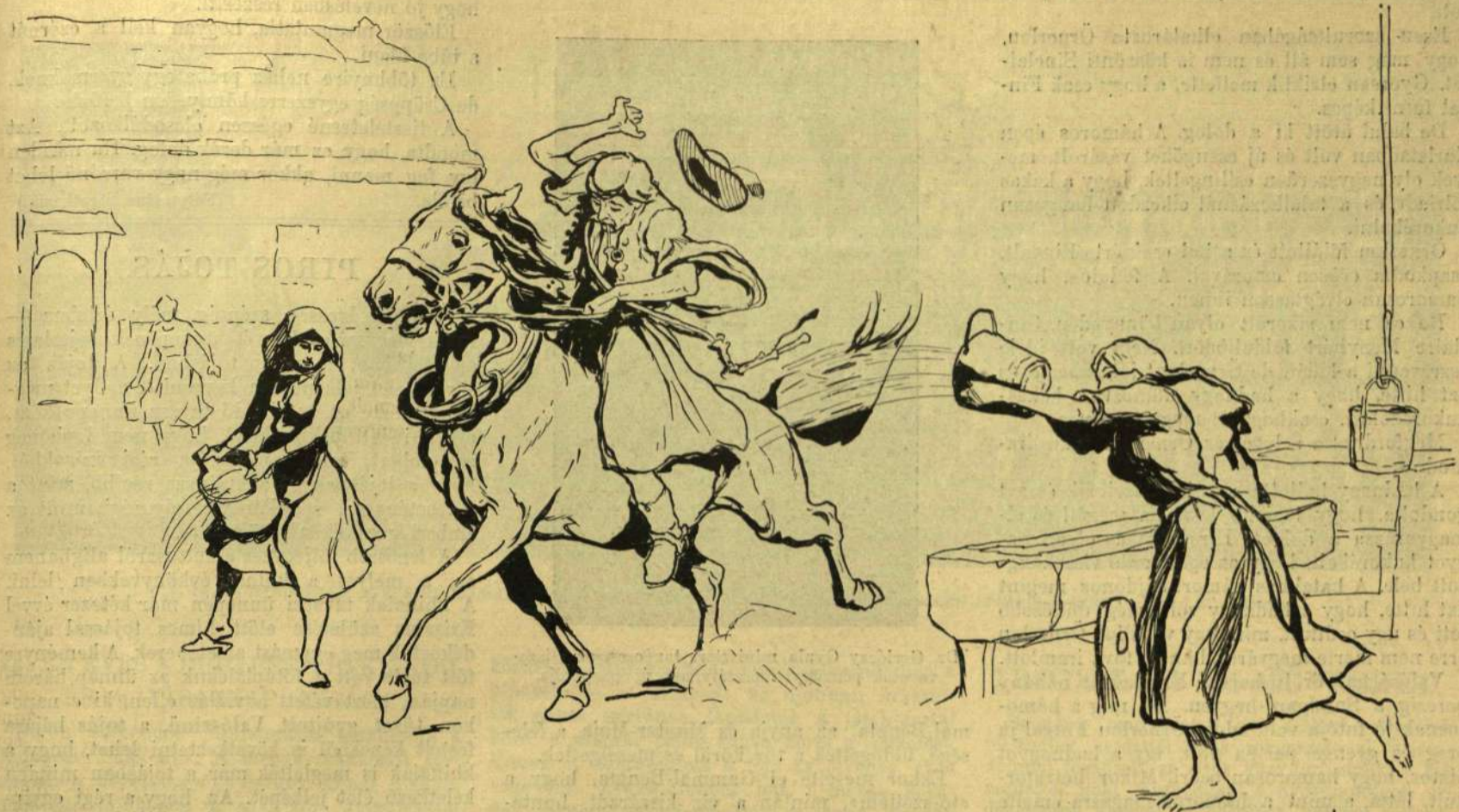
Itt iktatták be II. Rákóczi Ferencet sárosi főispáni méltóságába, országgrszóló ünnepek és pompa közepette s vált szomorú emlékeztetővé azzal a történelmi tényvel, hogy a nagy fejedelmet ezen kastély egyik földszinti termében fogták el a császári katonák 1701 április 18-án. A császári katonák a várkastélyt körülzárták s Rákóczit beteg hitvesének ágya mellől erőszakkal elhurcolták. Előbb Eperjesen őrizték saját házában s innen Bécsűjhelebe vitték, ugyanazon börtönbe, melyből harmincz évvel ezelőtt nagyatyja, Zrínyi Péter a vérpadra lépett. Hű komornyikja azon helyen, a honnan távozásakor utolsó pillantást vetett

várkastélyára, keresztet emeltetett, mely még most is fennáll.

A Tarca-folyó mentén gyönyörű hegykoszorúta vidék milienjében álló várkastély igen jellemzően képviseli a «völgyben ülő kor» sajátos építkezését. Eredetéről hiányzanak az adatok. II. Rákóczi Ferenc kibujdosása után női ágon az Aspremont-család birtokába jutott, majd a Zirmay, később a Luzsénszky-család örökölte, végül a Pulszkyak birtokába került.

A renaissance fényes múltjából származó műemlék homlokzatának két sarkán egy-egy hatalmas, donjonszerű kerek bástyatorony szökell ki. Külső felépítésénél azonban érdekesebb pompás oszlopos lépcsőháza s emeleti traktusának egymásba nyíló hatalmas termei s ott, hol egykor oly nagy események játszódtak le, ott ma a legnagyobb csend ütött tanyát. A könyörületlen enyészlet letörülte a dicsőséges múlt minden emlékét; a gyönyörűen festett, arabeszkekkel díszített lakosztályok falai töredeknek s csendes megadással várják a pusztulás teljes befejezését, épen úgy, mint a kastély mellett álló várkápolna is, melyre upyanocsk ráférne egy alapos restaurálás. A kápolna, bár a homlokzatán látható feliráson 1599-ik évszám olvasható, jóval előbb épült, legnagyobb valószínűséggel a husziták kiveretése után, mikor az egész várbirtok a Perényi-családé lett.

Myskovszky Ernő.

HUSVÉT KEDDI ÖNTÖZÉS. — Juszkó Béla rajnai.

LILJECRONA OTTHONA.

Regény. (Folytatás.)

Irta Lagerlöf Selma. — Svéd eredetiből fordította L. B.

Na, Örnerlou nem ezt akarta a leánykéréssel. De miért ne? Nem is olyan rossz, ha megkapja Maja Lizát. És hogy megkaphatja, ez már világos, mint a nap. A leendő anyós annyira megkedvelte, és azt se tudja, hogy járjon a kedvében.

De akkor igazán elkomorodott, ha arra gondolt, hogy fogja majd körüljárni egész Värmlandban azokat a régi jó helyeket, a hol annyi vendégséget élt át. Ha megházasodik és lesz felesége meg tanyája, természetes, hogy otthon kell maradni. Így most nem maradhat Lövdalában annyi ideig, mint máskor, hanem minél hamarabb útnak indul. Persze minél gyorsabban fog majd visszatérni.

Midőn másnap reggel kijelentette, hogy elutazik, észrevehette, hogy úgy a tiszteletesen, mint a papkisasszony elszomorodtak. Rá akarták venni, hogy maradjon még, de ő hajthatatlan volt. Feltétlenül ma estére Karlstadban kell lennie.

Persze nem mondta ki nyíltan, hogy most azért megy el, hogy majd mint házigrszáda térjen vissza, de ez magától értetődött. A tiszteletesen, a ki nem akármilyen asszonyszemély, megértette a szándékát.

Úgy érezte, hogy máris vágyódik vissza, mielőtt elment volna. De nemsokára itt lesz az ő otthona.

Már épen a bundáját vette föl, midőn hozzámment a tiszteletesen és megkérdezte, hogy nem lenne-e neki egy kis szolgálatot. Tudniillik, a méltóságos asszony Lökenében megkérte, hogy vásároljon neki egy kakast és most, ha nem esnék nagyon terhére, magával vihetné. Mivel Karlstadba igyekszik, Lökenét úgyis úba ejti.

A hadnagy örömmel elvállalta a megbízást. Először, mert szívességet tehet a leendő anyósának, másodsor mert így alkalmá nyílik Lökenében látogatást tenni és egy jó ebédet végig enni.

Midőn a hadnagy igent mondott, még nem tudta, hogy a kakas, a mit magával kell vinni, eleven.

A hadnagnak csak olyan nyomoruságos kis szánkója volt. Így hát kénytelen volt a kakasos ládát az úlsére tenni, maga pedig hátul a bakra ült.

De azért mindvégig megtartotta jókedvét. Hadd lássa az öreg Ráklitza, hogy sehol nem

kaphatna még egy ilyen vót, a ki ilyen udvarias és engedelmes.

Pompás derült januáriusi idő volt. A nap úgy ragyogott, mint márczius végén és alig volt hideg.

Egészen más embernek érezte magát, mint tegnap. Lövdala és Maja Liza! Ezer ördög! Lesz majd saját otthona, fogadhatja a barátait, a mikor akarja, ez már egészen más, mint egész éven át egyik udvarházból a másikba menni és sohasem lehet egész biztos, hogy fogadják-e, mikor a léposon fölfelé indul.

Nagyszerű szánút volt és Örnerlou hamarosan Löbybe érkezett. Egy parasztagda jött szembe nagy szénás szekérrel. Hindriksson Björn volt az maga.

«Derek, gazdag ember ez a Hindriksson Björn.» A hadnagy megrántotta a kantárszárát, hogy egy-két vót válthasson vele. Lövdalának szomszédja és minthogy ott nemsokára Örnerlou lesz az úr, illő egy kis barátságot mutatni.

De mi az? Mi kukorékolt oly kegyetlenül, mikor megállott? Majd leesett ijedtében a keskeny bakról. Egészen meglepedezett a kakasról.

Örnerlou «Fingál»-ja meg se mozcizant. Már annyira elnyűtt paripa volt, hogy a világon semmi meg nem ijesztette. De Hindriksson Björn «Bruning»-ja már nem volt ilyen kemény szívű. Elragadta a kocsi és a széna bedült az árokba.

Hát ez nem volt a legalkalmasabb pillanat megkezdeni a szomszéd-barátságot. A hadnagy bosszúságában rávágott az ostorral Fingálra. Alig indult el a szán, azonnal elhallgatott a kakas.

Gyorsan siklott tova az uton és Örnerlou ismét Maja Lizára gondolt. Olyan szép, alig tizenhét éves és övé a fél Lövdala. Csak olyan fickók, mint ő, érhetett ilyen nagy szerencse, midőn már túl van az első ifjúságán.

Messe az uton ismét jön valaki. Egy úr és egy hölgy lovon. És pedig nem más, mint Dohna grófnő, a ki kijött az útra lovagolni.

Hej, finom egy asszonyszemély ez a brogi grófnő! Nagyszerű ilyen lovaglónővel találkozni, a ki így tartja magát a nyeregben. Csak az a kár, hogy mindig vele van ez a kis barna emigráns, a kit most védelmébe fogadott.

Örnerlou megállt, leszállt a bakról és siphával a kezében hódoló állásba vágta magát. Erre egyet kukorékolt a kakas. A grófnő megrántotta a kantárt és csodálkozva körülnézett. Honnét jöhet a kukorékolás? Hogy kerül ide az ország-útra olyan messze a tanyáktól egy kakas?

Sehogysen találta volna el, ha csak egyszer kukorékolt volna a kakas. De aztán megértette. És a milyen intrikus volt, beszédebe elegyedett Örnerlouval és kényszerítette, hogy három perczig esendben álljon az országuton.

A kakas folyvást kukorékolt, minden szó után, a mit mondtak, rikkantott egyet.

És a derek Örnerlounak mindezett tűrnie kellett! Värmland legelőkelőbb gavallérjának el kellett viselnie, hogy így bolondot fűztek belőle.

A grófnő esendben ült lován és csak beszélgetett. Nem is vett tudomást a kakasról. Mintha nem is venné észre, hogy minden szót érthetlenné tett a kakaskukorékolás.

Örnerlou azonban tükön állt és hideg veríték gyöngyözött ki a homlokán. Végül nem bírta ki tovább. Fölugrott a bakra és tova hajtott.

Erre rögtön elcsitult a kakas, de helyébe hallotta Örnerlou a grófnő jóízű esengő kacagását. Ez a kacagás üldözte egész a határig, az egész útjában, ez üldözte egész életében. Soha sem tudta többé elfelejteni.

Olyan esábitó volt kinyitni a ládát és kibocsátani a kakast. De azután eszébe jutott Örnerlounak Maja Liza és Lövdala, erre mégis elhatározta, hogy kitartja. Nem akart kegyvesztett lenni az anyós előtt. Csak elhagyja a svartsjöi templomot, onnan az út puszta erdőn visz keresztül és ott már nem igen találkozik valakivel.

De az idő szerencsétlenségére nagyon is szép volt. Mindenkinék kedve támadt épen ezen a napon hosszabb kirándulást tenni. Alig múlt el egy kis idő, máris az ezredparancsnok jött szembe a hadnaggyal. Örnerlou már rég otthagyta a szolgálatot, de azért mindig olyan előkelőséggel és komolysággal lépett föl, olyan férfituhoz méltóan, a ki ott volt a dicsőség mezéjén.

Abban a pillanatban, midőn Örnerlou merev üdvözlő állásba húzta ki magát, a kakas természetesen kukorékolt.

Igazán kétségbejött volt. Egyik szerencsétlen találkozás a másik után. Semmi más, mint szerencsétlenség.

Legvégül Sundgardsbergennél találkozott az új björnei hámorossal, Sinclair Menyhérttel.

Na, még csak ez hiányzott. Ez a leggonoszabb valamennyi között. A nép «kakas»-nak csúfolta Sinclairt, mert büszke és lármás, folyton beszél, veszekszik és verekszik.

Sinclair tudta a gúnynevét és nem épen örült neki. Annyira, hogy az ember alig be-

szélhetett tyúkokról és tojásokról, ha ő is jelen volt.

Ezen szorultságában elhatározta Örneerlou, hogy meg sem áll és nem is köszönti Sinclair-t. Gyorsan elsiklik mellette, a hogy csak Fingal futni képes.

De balul ütött ki a dolog. A hámosor épen Karlstadban volt és új csengőket vásárolt, melyek oly nagyszerűen csilingeltek, hogy a kakas fölriadt és a találkozásnál elkezdett hangosan kukorékolni.

Örneerlou föllállt és a hol csak érte Fingalt, csapkodta erősen ostorával. A földög, hogy hamarosan elvágasson innen.

De ez nem sikerült olyan könnyedén. Sinclair Menyhért földühödött. Nem volt ideje észrevenni a ládát, de Örneerlout jól ismerte és azt hitte, hogy a hadnagy utánozta a kakas-kukorékolást, csak hogy őt megbosszantsa.

Megfordította a lovát és Örneerlou után iramodott.

A hadnagy hallotta a mint közeledik és azt gondolta, hogy legjobb lesz, ha megáll és elmagyarázza a dolgot. Erre a kakas olyan nagyot kukorékol, hogy az egész erdő visszhangzott bele. A hatalmas hámostulajdonos megint azt hitte, hogy a hadnagy volt, még dühösebb lett és úgy ordított, mint egy vadállat. Örneerlou erre nem merte megvárni, hanem tova iramlott.

Valósággal örült hajsza keletkezett néhány percig a Sundgard-hegyen. De míg a hámosornak jó futója volt, addig Örneerlou Fingal-ja öreg és gyenge paripa volt, így a hadnagyot biztos, hogy hamarosan beéri. Mikor hátrafordult, látta, a mint a hámosor magasra emelte az ostoronyelét, hogy a fejéhez vágja.

Erre elbucszott Örneerlou a szép reményektől, Maja Lizától és Lövdalától. Előre hajolt, fölemelte a kakasos ládát és Sinclair Menyhért útjába dobta. Ily módon megmenekült. Különben az erős hámosor agyonütötte volna, mert nem azok közé tartozott, a ki meghallgatná a magyarázatot, ha már egyszer fölboszították.

Midőn a hadnagy megérkezett lbergebe a vendéglőhöz, teljesen ki volt merülve. Azt hitte, hogy sohasem jön helyre ezen út után.

Sokáig élt még, de még öreg korában is nagyokt járomodott, mikor érről beszélt.

Lövdalában többé nem mutatkozott. Ez volt a leggonoszabb kalandja, a mi egész életében érte. Ezer ördög! Még emlékezni sem akart rá többé.

Hétköznapon.

Megindult Lövdalában teljes erővel a munka, reggel és este kihallatszott a konyhából a kilencz rokka karatolása, olyan erősen, mint a malom zúgása. De napközben sem lehetett lustálkodni, hanem föl kellett használni a napvilágot a varrásokhoz és a szövéshez.

Egy darabig úgy látszott, mintha a tiszteletesen teljesen megfeledezett volna Csöppség-ről. Nem adott neki más munkát, mint takarítani és fűteni a kis szobában. De azon a napon, mikor a hadnagy eltávozott, bejött a konyhába és intett neki, hogy jöjjön egy kiest a nagyszobába.

Csöppség föllugrott, de annyira megijedt, hogy egyedül kell majd ülnie a tiszteletesenél, alig lehet azt elbeszélni. Nemcsak hogy félt tőle, hanem még a háta is borsódzott, valahányszor meglátta.

Soha egy emberfiától sem irtózott annyira Csöppség; sokat gondolkodott magában, hogy mi is lehet ennek az oka. Mert hogy valami különös személyiségnek kell ennek a papnának lennie, ezt a gondolatot nem tudta a fejből kivenni. Mert senkinek sem volt fiatal arcához olyan fehér haja és az sem volt természetes, hogy egy asszonynak olyan öblös hangja legyen, mint valami vízesésnek. És egy közönséges ember nem is lenne képes annyi bosszúságot és keserűséget okozni.

Mindig arra gondolt, a mit egyszer az anyja mesélt neki Svartsjöröl és arról a három lényről, a kik megmaradtak, miután a víz kiszáradt. Maja Liza kisasszony sohasem akart erről hallani, de Csöppség tudja jól, ki az a harmadik, és a lövdalainak is volt már vele egy párszor dolguk.

Ha a papkisasszony nem akart ilyesmiről beszélni, volt elég a tanyán, a ki szivesen tette. Csöppségnek csak egy estére kellett leszöknie a bérésházába, hol Lange-Bengt, Gam-

Dr. Gerlőczy Gyula miniszteri tanácsos, az államvasutak pénzügyi főosztályának új igazgatója.

mal-Bengta, az anyja és Munter-Maja, a felesége, üldögéltek a tűz körül és mesélgettek.

Ekkor mesélte el Gammal-Bengta, hogy a «tó-szellem», miután a víz kiszáradt, bontalanná lett — és azt csak nem lehet kívánni, hogy ilyen finom asszonyság a nyomorúságos kis patakban jól érezze magát — tehát szeretett volna bejutni valami szép udvarházba. Belopódzott ide-oda, de mindenütt észrevették, hogy kicsoda és elűzték, mielőtt valami gonosz-ságot elkövethezt volna.

Munter-Maja tudott egy történetet az első svartsjói papnak, Olavusnak a fiáról, a ki egy tavasi estén lement a patakhoz és belefűt. Világos, hogy a «tó-szellem» csábította el, különben nem fülhatott volna bele egy olyan kis patakba.

Lange-Bengt elbeszélte azt a reggelt, midőn kiment a két béressel fűvet kaszálni a déli rétre. Mind a hárman azonnal megismerték, hogy ki az, a ki előmászik a fűből. Olyan vizes volt, hogy csak úgy csurgott ruhájából. És már eléggé megmutatta, hogy mifajta. És a szeme olyan zavaros volt, mint egy boszorkányé.

Háromjók közül egyik sem kételkedett, hogy ki legyen az új svartsjói papné és biztosra vették, hogy addig el nem megy innét, míg tönkre nem teszi az egész házat.

Csöppség ép úgy hitte ezt, mint ők, különösen esténként a sötétben. De nappal már sehogy sem fért a fejébe, hogy mikép rendezheti a hontalanná lett viziszellem Lövdalában a fonást és a szövést. De azért a gyanujából mindig megmaradt annyi, hogy összeborszongott, ha meglátta.

Természetesen nem segíthetett azok, mikor bejött a tiszteletesen a konyhába, hogy ne kövesse őt a kizsóbán át, a hol Maja Liza varrogott egy ágyterítőt, a nagyszobába, abba a szép tágas helyiségbe a sárga nyirfabutorokkal és kékkoczkás szőnyegekké. Két ablaka volt a nagyszobának. Az egyik előtt magas zöld «kalla» állott, a másik előtt pedig egy kis varrósasztal. A födele ki volt nyitva és látni lehetett az egyes apró szakaszokat, melyek tele voltak csernával, selyemmel, viaszszal, tűvel, mintakönyvecskével, szalagokkal, kapcsolokkal és sok más mindennel, a mi jó, ha a varrásnál rögtön kéznél van.

A tiszteletesen mindent megmutogatott Csöppségnek és neki ki kellett találnia, hogy mit mire használnak. Annyira barátságos volt, hogy nevetett is olykor, mikor a leánya nem talált el valamit, pedig ez olyan szokatlan volt nála, hogy a szájszöglete merevnek látszott.

Minél barátságosabb lett, annál jobban összeszorította Csöppség az ajkát és annál jobban figyelt ragyogó két szemével. Csak megint ki ne csaljon belőle a tiszteletesen olyasmit, a mi bajt hoz a papkisasszonnyra!

De most úgy látszik, nem volt semmi ravasz szándéka. A tiszteletesen leült a varrósasztalhoz és Csöppséget maga mellé ültette. Most majd

megtanítja varrni, mert az anyjának megígérte, hogy jó nevelésben részesíti.

Először megmutatta, hogyan kell a csernát a tübe fűzni.

Ez többnyire nehéz próba egy gyermeknek, de Csöppség egyszerre könnyedén befűzte.

A tiszteletesen egészen elcsodálkozott. Azt mondta, hogy ez már derék dolog. Ha minden így fog menni, akkor még nagy varrónő lehet belőle.

(Folytatása következik.)

PIROS TOJÁS.

Öröm, kedvesség, szépség, mély értelem — mind megvan ez husvét ünnepének sejtelmes ajándékában, a piros tojásban. A tojás az ébredő élet jelképe, s a kapcsolat, melyet meglettek közte és az ébredő tavasz ünnepe közt, oly naiv s oly kínáló, hogy nem lepi meg az embert, mikor megtudja régi írásokból, hogy a tojásnak ez a kultusza régiebb, mint a kereszténység, s talán van oly régi, mint az emberi gondolkodás története.

A legősibb följegyzés e kultúsról alighanem az, a melyet a kínai évkönyvekben lelmi. A kínaiak tavasi ünnepén már kétezer évvel Krisztus születése előtt himes tojással ajándékozták meg egymást az emberek. A keményre főtt tojás volt a főtáplálékuk az ünnep három napján, mert vétett a vallás ellen, ki e napokon tüzet gyújtott. Valószínű, a tojás héjára festett képekből is következtetni lehet, hogy a kínaiak is meglelték már a tojásban minden keletkező élet jelképét. Az, hogy a régi egyiptomiak, az asszirok, a fönicziak, a zsidók, a rómaiak, az ó-germánok ily szimbólumot láttak a tojásban, egészen bizonyos. Tavasi ünnepeiken ismert és félreérthetetlen szerepe van a himes tojásnak. A germánok Donarnak szentelték a piros tojást; az tettek az elhunyt hősök koporsójába is, nyilván útravalóul a megdicsőülés útjára, mely Walhallába vitt. A kereszténység nem bolygatta meg a régi népszokást, hanem bölcsen átvette. S a husvéti tojás Krisztus követőinek a feltámadás jelképe lett. A keresztény korszak nem egy régi festett és faragott képén látni a tojás-alakú sirt, melyből Krisztus, zászlós keresztel a kezében, feltámadott.

A himes tojás pedig most is elválaszthatatlan a feltámadás ünnepétől. Most talán még inkább, mint valaha. Régi, kiirhatatlan hagyományok teszik elképzelhetlenné a husvétot piros tojás nélkül. A középkorban, mikor a bőjti tilalmak jóval körlehetlenebbek voltak, mint most, (a keleti egyház máig megőrízte ezt a szigorú) sokáig tartották bűnnek, tojást is enni a bőjti idején. Az emberek hát kétszeres vágyakozással várták husvét ünnepét s a tojással bőven kavart szép husvét kalácsot. A nagy nap reggelén elvitték a templomba a tojást s a pap megáldotta. A szentelt tojásból aztán a jó keresztény család jutattott egyet-egyet a jóbarátainak meg az ismerőseinek. Ez a szokás megmaradt akkor is, mikor a bőjti szigorú lassan-lassan enyhült és szabad volt már tojást enni bőjti idején is. Csak épen hogy utóbb már nem nyersen adták a tojást, a tizenhatodik századtól fogva pedig, a régi pogány népek példája szerint, színesre is festették a héját. Idő múltával a régekte szerény és egyszerű husvétü tojás a legpazsabb fényűzés tárgya lett, s azokat a piros tojásokat, melyeket XV. Lajos francia király osztott szét hívei közt, nagy művészek szébb-nél-szebb miniatűrökkel ékesítették. Egy Watteau és Lancret sem tartották méltatlannak önmagukhoz, hogy a tojás törékeny héján csillogtassák művészetüket. Versailles gyűjteményeiben még most is őriznek két husvétü tojást, melyre Watteau festett képet mme Victoirenak, XV. Lajos leányának tiszteletére.

Utóbb divatja múlt a természetes tojásnak s a cukor- és csokoládé-tojás kelendősege hihetetlenül megnövekedett. A francziák statisztikát készítettek róla, hogy Páris népe évente két millió frankot ad ki csokoládé-tojásra s feleannyit cukor-tojásra. De a nép, az igazi nép, hű marad a régi idők himes tojásához. A falusi leány azzal váltja meg most is a husvétü locsolást. Költészet van e népszokásban s a poézis nehezen szakad el a hagyománytól.

A 2. SZ. HONVÉDTŰZÉR ÁGYÚS-EZRED ÜNNEPÉLYES BEVONULÁSA ÉS FOGADTATÁSA VERSECEZEN ÁPRILIS 4-IKÉN. — Frank-Biz félvételei.

ÖTVEN ÉVES A BUDAPESTI SAKK-KÖR, ÉS A «VASÁRNAPI UJSÁG».

Ötven esztendő jubileumára készülődik a Budapesti Sakk-Kör. A magyar sakkok történetében nevezetes ez a dátum, annál inkább, mert tulajdonképen a sakk-kör alakulásától kell számítani a sakk-élet megindulását, fejlődését. Világszerte úgy van, hogy a sakkozás térhódítása, a mi természetesen is, csak testületi szervezkedés útján lehetséges; így keletkeznek a nemzeti sakk-szövetségek, így lesz lehetséges, hogy fiatal és ambiciózus játékosok kiképezzék magukat, így lesz lehetővé a mesterképző-versenyek, a nemzetközi mester-versenyek rendezése, így keletkezik egyáltalában véve a sakk-élet föllendülése.

Emlékezzünk meg a magyar sakkozás nevezetes jubileumáról néhány szóban. A magyar sakkozás már a negyvenes években eléggé fejlett volt; a mi, ha a magyar nemzeti karakter tekintjük, szinte természetesen is látszik, hiszen a sakkjáték az emberi ész tornája, a mely csodálatos sok erőt, energiát, tudást és éleslátást követel, a magyar pedig harcziás nép s mint ilyen, korán foglalkozott a sakk-játékkal és csakhamar megkedvelte. A magyar sakkozás a negyvenes években már magas színvonalon állott, voltak jeles mestereink. Hogy csak a legkiválóbbakat említsük: Szén, Grimm, Löwenthal, Schwarz Adolf, Günsberg Izidor, Weisz Miksa, Makovetz Gyula, Cserenyés, Záry, a kik a magyar sakkozás nimbuszának nemzetközi sakkversenyeken szerettek dicsőséget és tekintélyt. A magyar sakkozás térhódításában az első komoly állomást a «Vasárnapi Ujság» teremtette meg. Az 1859-iki évfolyam ötvenedik számában megjelent az első sakkrovat, a melyet Cserenyés szerkesztett. A rovatot megnyitót ezik fölelmiti a többek között: «Míg mások bérszok, rejtejt szók s több effélék megfejtesén találják örömeiket, reméljük, hogy mindinkább szaporodni fog azok száma, kik a gondolkodást fejtő sakkozásban keresendnek a tél hosszú estében kellemes időtöltést.» Ezután hétről-hétre megjelenik a «Vasárnapi Ujság»-ban a sakkrovat, a melynek szerkesztését később Erkel Ferencz, a nagy zeneköltő vette át és tartotta meg hosszú időn keresztül. És itt rögtön föl kell jegyeznünk, hogy a «Budapesti Sakk-Kör» megalapítása is Erkel Ferencz nevéhez fűződik, a ki nemcsak lelkes híve volt a sakkozásnak, hanem annak kiváló mestere, tudója is. Mint említettük, Magyarországon már erős lendületet vett a sakkozás, a minek élénk bizonyossága a Budapest—Páris között lefolyt levelezési mérkőzés, a melyben Budapest és Páris legkiválóbb sakkokzi tanácskozás útján vettek részt és a mely a magyarok győzelmével végződött. Az ötvenes években már össze-verődött egy kiváló sakkokzi álló társaság, a mely rendszeresen, nap-nap után összegyűlt és ize a sakkozás nemes szórakozását, természetesen kávéházban. A nemes játék iránti tisztelet — így állapítják meg régi följegyzések — oly nagy volt, hogy a 20—25 nézőtől

körülvett játék-asztaltól kiindult csend még a pinczerekre is átragadt, az ujonnan érkezettek szinte surranva lopódtak a játék-asztal köré, a pinczér pedig sugva kérte a rendelést. Ennek a társaságnak a feje az ötvenes évek vége felé Erkel Ferencz lett, nemcsak koránál, hanem sakk-tudásánál és azon őszinte tiszteletnél fogva is, a melylyel irányában az egész társaság volt. A társaság olyan sok tagból állott, hogy Erkel Ferencz szükségesnek látta külön helyiség biztosítását. Ő maga, néhány fiatal barátjával, hetekig járta a Belvárost és Lipótvárost, hogy alkalmas helyiséget találjon. Végre 1861-ben az Európa-kávéház bérlője egy bolthajtásos nagy fülkét kerített be a sakkokzi számára, a kik egyidejűleg sakk-kör alapításának engedélyért folyamodtak a rendőrséghez.

Állapodjunk itt meg egy pillanatra és mutassunk rá az okokra, melyek azokban az időkben a sakk-játék kultuszát fejlesztették. Nem volt ez az ok egyéb, mint az abszolútizmus. Az abszolútizmus, a mely úgyszólván lekötötte, lenyigözte a szabad gondolatot, a mely bilincsebe verte a politikai hajlamokat, az érzes és indulatok nyilvánításait. A sakkozás természete a gondolkodás, a komolyság, a gondolat fölszabadulása, itt ezer alkalom kínálkozik az érzés, a lelki indulat kifejtésére a szellem ide-oda csapongásának kapcsán. Csoda-e hát, ha az abszolútizmus idején oly nagy volt a sakkjáték kultusza. És az abszolútizmus, a túlságosan örökös rendőrség szinte naiv aggodalmaskodása az oka, hogy Erkel Ferencz és társai sakk-kör alapítására vonatkozó kérésükre jó hosszú idő múltán megkapták — a szigorú tilalmat. Fölötte veszélyesnek tartott akkor a rendőrség mindenféle, bárha a legjamborabb egyleti alakulást. Erkel azonban nem nyugodott. Egyre sürgette, szorgalmazta a sakk-kör alapítását. Végre 1864-ben megalakult a «Budapesti Sakk-Kör», a mely, mint-hogy ez idő tájt az abszolútizmus enyhült, meg is kapta az engedélyt. A jóváhagyott alapszabályok, a melyek még ma is érvényben vannak, a rendőrállam minden attributumbat magukon hordják. Erkel Ferencz állott a sakk-kör élén egészen 1892-ben bekövetkezett haláláig. Jellemző, hogy a sajtó állandóan hevesen támáda Erkel Ferenczet, a ki a sakkozást kultiválta. Mirevaló ez a játék, — hánnyak a szemére, — a mikor hazafüti kötelesség lenne a zeneszerzés általa feltárt nemzeti aknáiban tovább hatolnia. Baráti társaságban sokszor panaszkolta, hogy nem a sakkozás iránt való hajlama oka hosszú hallgatásának; a sajtó támádsái azonban nem szüntek. Erkel mindez nem kedvetlenítette el; mindvégig buzgó vezetője volt a sakk-körnek.

Most, hogy a Budapesti Sakk-Kör ötvenesztendő fönnállását jubilálja, ezt a nevezetes alkalmat újra nemzetközi sakkverseny rendezésével öhajtják emlékeztetéssé tenni. A magyar sakkozás fejlettségének bizonyossága, hogy ezen a versenyen már egy sereg magyar mester vehet majd részt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szegény magyarok. Oláh Gábor, olvasónk jól tudja, kezdetlől fogva rokonszennvel és jóindulattal fogadtuk, az első közö tartozunk, a kik segítettek neki meghódítani a nyilvánosságot, érdeklődéssel kísértük fejlődésének különös változásait, várakozással néztük, mivé fogja kiforrni magát az az izgatott forrongás, a mely egyik végtől a másikba sodorta, tévedéseit nem titkoltuk el, de nem itéljük el érte. Most megjelent nagy, két kötetes regényét azonban, melynek Szegény magyarok a címe, mely elkedvetlenedéssel tettük le. Egy szertelen ambízió munkája ez a regény; de az ambízióhoz nincs meg a hozzávaló erő és a hiábavaló erőlködés megrendíti az írónak hivatottságában való hitünkét. Az író a saját élete történetét írja le benne, ifjúkori küzködéseit, lelki válságait, harcát a körülötte folyó életről, kiábrándulásait, vereségét, menekülését Budapestről a debreczeni környezetbe, itteni bajait, végleges bukását, — szóval önéletrajzot ad regény színe alatt, még pedig nyilvánvalóan azzal a szándékkal, hogy nyilant, tartózkodás nélkül mond el mindent, a mi vele történt és a mit élete útja közben elképzelt. A baj azonban az, hogy mindezt a lelki szeméremnek megdöbbenő hiányával mondja el, nyoma nélkül annak a gyöngélségnek, a mely igazi írónál mindig meg van legalább a maga élményei, életének válságai és titkai iránt. Ezért a regényben épen az az alak válik legellenszenvesebbé, a melyben önmagát rajzolja: egy nagyozól, folyton deklamáló ifjút látunk, a ki állandóan genialis pözköban áll, de a hozzájuk illő genialitás nélkül, a kit mindenben féktelen hiúság és becsavagy vezet, a ki azokkal, a kik jók voltak hozzá, a leggyöngéltenebb és a ki nem tudta soha megérteni életének semmiféle helyzetét s ezért még az a magához való okosság sincs benne, hogy valahogy bele tudjon helyezkedni a világba. A miket azokról a nőkről mond el, a kiknek szerepük volt az életében, az igazán példája a gyöngéltelenségnek: a saját ifjú szemelmi titkait és ábrándjait rántja le a sárba. Nem lehet visszás érzés nélkül olvasni, micsoda tisztátalan képzetekkel veszi körül a regény hőse azokat a nőket, a kiket valaha szeretett. Itt nyilvánvalóan beteges képzelődés működött; egyes jelentekek teljesen magukon viselik a kigondoltság bélyegét, megismerik rajtuk, hogy egy kielégítetlenül önmagába füllött, túlzott érzékiség fantazmagóriái és megtörtént valóságokhoz semmi közük. A nőalakokon is megismerni, hogy élő s az író életében szerepet játszott nőkről vannak kopirozva, a többi alakok pedig csaknem mind élő, nagy részben ismert emberek, a kikre könnyű ráismerni, mert vagy a neveik vannak úgy elváltotatva, hogy az igazi név kilátszik utána, vagy körülírásokkal is gondoskodik róla a szerző, hogy felismerjük őket. A regény tehát kulcsra jár s ez a regényírásnak a legalantasabb, legnyersebb és legművészienebb módja, a mely a regényt kivési az író műfómékorából és a pamflet körébe utálja. A szerző iránysegei, gyűlöletei és bosszúállásai nyilatkoznak ebben: a felismerhetően körülírt ismert emberekkel olyan dolgokat cselekedtet és olyan szavakat mondat, a melyeket azok sohasem tettek és sohasem mondtak, vagyis valótlán dolgokat fog rájuk. Nyilvánvaló, hogy a regény szenzációra van csinálva, de ez a szándékolt szenzációsság annyira szembevető benne, hogy unalmassá válik. Oláh Gábornak más műveiben tagadhatatlan tehetségéről csak egy-két jelenet (épen a gyöngéltelenségben és diszkrétébbül megírt jelenetek) s a nyelvnek minden papiros-izú szaválásán néha mégis

keresztülmelegedő ereje tanuskodik. Oláh Gáborban a szeretlen ambíció a minden írónál legelőbb érzékelt rontotta meg, a mely ösztönzerűen és csalhatatlanul megmondja, mit kell a dolgokból megírni és mit nem. Önmagáról és másokról is csak a lényegtelent, mellékes, megírásra nem való dolgokat mondja el, egészen a külsőségekre tapadva, az emberek és dolgok mélyéig nem hatolva. Mindenekelőtt pedig a saját szavaitól részeszik meg; az egész regény alig más, mint egy hosszú magánbeszéd: a főszereplő függetlenül attól, hogy kihez és milyen helyzetben, csak beszél, — szerelmi jelenetek közben deklamáló okoskodásokat mond, három-négy lapon — lexikon-cikkre emlékeztetően — elmondja a magyar irodalom vagy a filozófia dióhéjba szorított történetét, ismert tankönyvek után. A beszéd néha teljesen független valami, független a cselekvéstől, az érzéstől, önmagától van, minden, a mi a regényben történik, csak ürügy arra, hogy a hős kibeszélje magát. Ezért van a regénynek, a melyet nyilván az életből kimetszetnek gondolt az író, merőben papirusz-íze. Nem szívesen mondunk ilyen kemény dolgokat Oláh Gáborról, a ki iránt mindig rokonszenvvel viseltünk a ki a kitől most sem tudjuk megvinni sajnálkozásunkat, de az igazságot elvégre róla is ki kell mondani akkor, a mikor ő maga provokálja munkája egész természetével.

A «Budapesti Szemle» most megjelent áprilisi száma első helyén **Marczali Henrik** nagyobb arányú tanulmányát kezdi közzélni **Társadalmunk fejlődése gazdasági alapon** czímmel. A magyar társadalom szervezetéről ad összefoglaló képet, a hogy az a középkorban alakult s nem egy új szempontot ad a múlt magyar életének megismerésére. **Bárány Mária** az életrajzi és a közgazdasági reformjairól értekezik, **Császár Elemér Vértessől** néhány év előtt elhunyt népszerű és termékeny regényírónkról ad tanulmányt, melylyel elfoglalta székét a Kisfaludy-Társaságban, **Benisch Arthur** vármegyei beosztásunk reformjához szól hozzá, **Husz-tiné Révhegyi Rózi** báró Eötvös József eszterikai álláspontját igyekszik kifejteni. **Csehov** egy novellájának fordítása, **Zempléni Árpád** a hermelin című pályanyertes költői elbeszélése adják a füzet szépirodalmi tartalmát. A **Szemle** rovat a középiskola reformjához szól hozzá a természetudományok néhány ágának szempontjából, az **Értesítő** rovat könyveket ismerteti. A **Budapesti Szemlét** **Voinovich Géza** szerkeszti és a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára egész évre 24 korona, egyes szám ára 2 K.

A glóriás Rákóczi. **Lampérth Géza** egy kis füzetbe összegyűjtve kiadta azokat a verseit, a melyek Rákóczi s a kuruzvilág emlékeit éneklék meg. Nyolcz kisebb-nagyobb vers van a füzetben, hangulatos, szavalásra is alkalmas termékei a Rákóczi-kultuszak. A füzetke **Thaly Kálmán** emlékének van ajánlva.

A «Jó Pajtás», **Sebők Zsigmond** és **Benedek Elek** képes gyermeklapjának április 12-iki, húsvéti száma a rendesnél jóval nagyobb terjedelemben és rendkívül gazdag tartalommal jelent meg. Ösz költőnk, **Lévay József** egy bájos verssel lepte meg kis olvasóit, **Rákosi Viktor** kedves novellát írt, **Gyula bácsi** érdekes cikkét, **Sebők Zsigmond** folytatja **Dörnyögő Dömötör szerencsésje** című új macskó-történetét, **Endrődi Béla** szép kis verset írt és képet rajzolt hozzá, **Benedek Elek** vidám kis szindarabot ad, **Garay Ákos** szép képet rajzolt, **Kerécs II.** az ismert labdarugó tanulságosan mondja el, hogy törté el a lábát, **Moldován Béla** szép képet rajzolt **Elek nagyapó** verséhez, **Lendl Adolf** állatkerti igazgató a kutyájáról mond el érdekes dolgokat, **Lakatos László** elbeszélést írt a francia huszárról, **Zsiga bácsi** mulatságos mókát mond el, **Zuboly** erdélyi meséket, **Benedek Elek** folytatja **Oh, szép ifjúságom** című regényét. A **Kis krónika** rovat apróságai, a rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A «Jó Pajtás»-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványzatot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal (IV. ker., Egyetem-utca 4.).

Új könyvek: **Szegény magyarok**. Regény, írta **Oláh Gábor**. Debreczen, Csáthly Ferenc kiadása: ára 8 K. A **glóriás Rákóczi**. Írta és a magyar ifjúság szívébe ajánlja **Lampérth Géza**. Az «Élet» kiadása; ára 80 f.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: **HEINZC NÁNDOR**, földbirtokos, 73 éves korában Kulán. — **BÁRÓ ANDRÉNYI KÁROLY**, többszörös milliomas, vaskereskedő Aradon. — **GRÖCS MICHÁLY**, 68 éves korában Budapestben. — **KROMPACHI FERENC BOLIZSÁR**, földbirtokos, 79 éves korában Boljárom. — **PINTÉR DEZSŐ**, hetedfél éves korában Tornóczon. ÖZV. KOVÁCH NÁNDORNÉ, szül. LISZTNER FANNY, dr. Kovách Aladárnak, a Mentőegyesület igazgató-

főorvosának édesanyja, 93 éves korában Budapestben. — ÖZV. SLOVA KÁROLYNÉ, szül. SONNECKER ERZSÉBET, 84 éves korában Budapestben. — ÖZV. GRUND VILMOSNÉ, szül. POZGAY KAROLIN, 81 éves korában Budapestben. — ÖZV. HOLTZSPACH ENDRENNÉ, szül. FLEISCHBAUER ANNA, 73 éves korában Budapestben. — ld. MARTOS FERENCZNÉ, szül. HERTSCHKA ÉTELKA, 64 éves korában Budapestben. — **NEGYEDI SZABÓ LAJOSNÉ**, szül. GYÖNGYÖSHALÁSI TAKÁCH ÉTELKA, 56 éves korában Budapestben. — **MAZZANTINI LAJOSNÉ**, szül. TOMASOVSKY-FERENCZY PAULA, az Operaház nyug. tagja, negyvenkilenc éves korában Budapestben. — ÖZV. CSODÁNYI BÉLÁNÉ, szül. SZABÓ IZABELLA, 48 éves korában Győrben. — **BOTFALVI BOTI ERZSÉBET**, székesfővárosi tanítónő, 43 éves korában Budapestben. — **NAGYKÁLLÓI KÁLLAY HANNA**, 14 éves korában Budapestben. — **SZENTGYÖRGYI** és **GYALÓKAI GYALÓKAI ARANKA**, 56 éves korában Budapestben.

EGYVELEG.

*Melegét sugárzó felhők. Egy angol időjárás-folyóirat paradoxonnak látszó tüneményről számol be, arról, hogy bizonyos magasságban levő és kedvező körülmények között úszó felhőkől sokszor több sugárzó meleg árad szét, mint a Napból, ha felhőtlen az égbolt. A különbség néha 40 százaléka a felhős égbolt javára, míg a 10-15 százalékos többlet egész közönséges jelenség. A tünemény magyarázata az, hogy némely helyzetben a felhő felületének melegsugárzása egyszerűen növeli a Napból jövő sugárzást.

Dívathír. A kiftűnő hírnöknek örvendő Schweizer és Társa, luzerni U 23 (Svájc) selyemszövet- és him-zések kivitelű üzlete, a legújabb szövetek és azok színeire nézve, tájékoztató a következő rövid jelentést teszi: Utcazi és estélyi ruhák tekintetében elsősorban a selyemszövet dominál és csak örvendetes lehet az, hogy a szövetek ezen legnemesebbje a kellő megbecsülésre talál. Az érdeklődés előterébe különösen a következő fajták lépnek: crepon, imprimés, duchesse, chinés és crepe de chine stb. A legkedveltebb színek a következők: a tango, a narancssárga különböző árnyalatú, az ibolyaszínek, a kék egyes változatai, citromsárga egészen a pistáziaöldög, cseresznye-piros, a pezsgőszin minden változata egészen az arany-sárgáig, valamint a szalmasárga változatai. A fekete szín ugyancsak hatalmasan dominál. A meleg nyári évad számára egy fehér utcazi, mint bál ruhák tekintetében, a párszi nagy szalónok majdnem kizárólag himzett ruhákat állítanak elő, annál is inkább, mivel az új divat a hasznosra is sulyt helyez és így különös kedvezésben részesíti a batiztra, voilra, creponra, tüllre, vászorra, santungra, mousselin selyemre, crepe

SALVATOR

a kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kiftűnő hatású. SCHULTES ÁGOST

Vásároljunk **Schweizer-féle** selymet

Sziveskedjék ruhára és blúzra való tavaszi és nyári újdonságainkból: creponból, impriméből, duchesseból, chinéből, crepe de chinéből, svájci mousselinből, melyeknek méterje 1.20 koromtól felfelé, feketében, fehérben és színesben kapható, — 10 filléres levelező-lapon miniat és divatlapot küld.

Magyar levelezés. Címük: szász, tartós selyemszöveteket árulunk. A szállítás kifizetés után, vám- és bérmentesen történik.

Schweizer & Co., Luzern U 23 (Schweiz)

Alapítva 1865-ben. **Heckenast Gusztáv** zongoratermei

Budapest, csakis **Gizella-tér 2. sz.**

Telefon: 1—69.

DÖRR, IBACH, WERNER zongorák egyedüli képviselője.

Steckenpferd-lilliomtejszappan

Bergmann & Co. czégtől, Tetschen, a/Elbé.

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvend, szőpő ellen való elismert hatásánál fogva a bőr- és szőpő gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. **Ezerzvi elismerőlevél!** Sok legnagyobb kitanítást! Bevásárlásnál övonalossági Ugyeljen nyomtatékusan a Steckenpferd védőjegyre és a czeg helyes nevére! Darabja 30 fillért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, háltszerezletekben, stb.

Hasonlóképpen kiftűnő Bergmann Manera lilliomkrémje (70 fillér egy tubus). Kiftűnő szer női kezek gondozására.

CZIMBALOM

Legújabb szab. acélszerkezettel részletei is. Csapdacsőr, tisztán hangzó gramofon gép 25 K s feljebb. — Hozzá: Fedák Sári, Király, Réssa, Berceud, Bonci, Curuso-tól legújabb hangszert 2 korona 50 fillér.

Hegedők világírti mesterek hű utáztál Fuvolák, Türogatók, csellók, harmonikák, stb. — Hírók. **MOGYOROSY GYULA** kir. szab. hangszergyárt. Epest, VII., Rákóczi-ut 71.

PALMA

Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabbban kiftűnő **Erősítőszere** gyengédek, vérszegények és lábadozók számára. Strógygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. Kiftűnő! 7000-nél több orvosi vélemény.

I. Serravallo, cs. és kir. udv. sz.ú. Trieste-Barcola.

Vásárolható a gyógyszerárakban feltételes üvegekben kor. 2.00, literes üvegekben kor. 4.80.

Serravallo kina bora vassal

Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabbban kiftűnő **Erősítőszere** gyengédek, vérszegények és lábadozók számára. Strógygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. Kiftűnő! 7000-nél több orvosi vélemény.

I. Serravallo, cs. és kir. udv. sz.ú. Trieste-Barcola.

Vásárolható a gyógyszerárakban feltételes üvegekben kor. 2.00, literes üvegekben kor. 4.80.

de chine stb.-re himzett ruhákat és blúzokat. A fent nevezett czég árult az osztrák határon, Buchsban lévő saját elvámolási irodája által utánvétellel, vám- és bérmentesen hához szállítja. Tessék selyemszövet- és himzett ruha, valamint blúz stb. újdonságokról szőlo legújabb mintáknak és divatképeknek ingyen és bérmentesen megküldésé kérdni.

A gyermekek álmatlansága

legnagyobbbrészt székrekedésnek és az ebből keletkező bélzavaroknak tulajdonítják. A legcélszerűsabb táplálék ilyen esetekben és a legjobb segítészközök a «Kufek», ha néhány napig teljéntej nélkül adjuk.

Nálunk a nők arczbőre már természetétől fogva esinos, de épp olyan érzékeny a nagyon éspis hideg és a túlságosan forró napsugarakkal szemben. Elkerüldendő a napsütés okozta megbarbulást, a kicserepedést, a foltokat, sőt a szeplőket is, ajánlatos a Crème Simon, a Simon-féle poudert és szapon naposnikat való használatára; nem tévesztendő meg más krémekkel. Kapható: J. Simon, Páris, továbbá gyógyszerárakban és drogériákban.

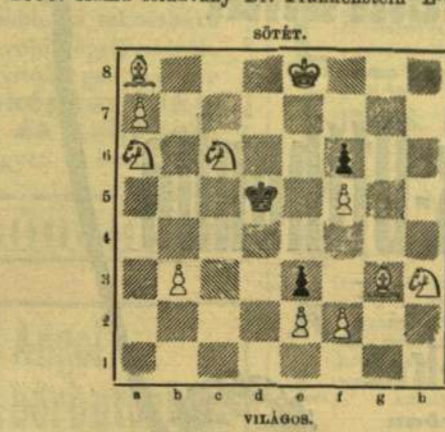
Egy magyar szobaleány kalandja Amerikában. Az amerikai lapok egy különös történetről adnak hírt. New-York egyik magyaroklakta utcájában, egy felhőkarcoló összes lakói följe felriasztotta a megállították és kifosztották azt a vonatot, amelyen 6 le utazott és amiatt jayveszékelt, mert az utazók, kérésleése daczára, még a podgyászában lévő Óriás-Fedák-czipókrémet nem akarták meghagyni, már pedig ő ehhez annyira ragaszkodik, hogy enélkül el nem lehet. Csak miután megmutatták neki a könyvházban lévő néhány doboz Óriás-Fedák czipókrémet és ahogy azokat gör-ecösen magához rántotta, ocsúdtott fel lázalmából, mire ezen igazlmas jelenet után, a feliradt lakók is pienni térhettek, élöeken kommentálva azt a ragaszkodást, amelyet a magyar szobaleány a hazai gyártmány iránt, még álmban is tanusított.

Rohitschi gyógydiéta. A Rohitsch-Sauerbrunn fürdőhelyen, tartományi tulajdonban lévő és immár három fűrdőorvos által személyesen vezetett dietetikus étterem megnyitása alkalmából, a t. közönség tudomására hoztuk, hogy ezen dietetikus étterem feladata, hogy orvosi felügyelet mellett, a fürdővendégek részére, a dietetika tudományos elveihez alkalmazkodva, minden egyes beteg egyéni szükségleteinek szigoruan megfelelő gyógydiétát nyújtson és hogy egyszermind a gyógykezelésnek a gyógyeredményére nézve oly fontos ágát, mintaszervé fejlődése. Noorden tanár, a híres klinikus, gyomor- és bélbetegek, köszvény- és vesebajosok és végül diabetikusok részére, három dietetikus étrendet állapított meg, melyek a rohitsch-

sauerbrunni ivókurához és gyógykutainak: a Styria-és Donati-források gyógyító hatásaihoz különösen alkalmazkodnak. Az élénk érdeklődés és sokoldalú kereslet, melyek a dietetikus gyógyítás terén, tekintély gyánadt elismert szerzőnek ezen étrend előírásai iránt megnyilatkoztak, a rohitsch-sauerbrunni fürdőszagatóstógt arra készítette, hogy ezen, eredetileg csak a rohitschi fürdővendégek által beszereshető étrend-füzeteleskéket, példányonként 20 filléres bélyeg beküldése ellenében, minden érdeklődőnek is rendelkezésre bocsássa. Megrendelésnél megjelölné, a mely három füzetből melyeknek beküldése kívánatik, t. i. 1. gyomor- és bélbetegek; 2. köszvény- és vesebajok; 3. cukorbetegség részére szőlo létrénd előírás. Mindenesetre örvendetes dolog, hogy ezen, a gyógy-dietetika szempontjából értékes füzetek — melyek házikuránál is jó szolgálatot tehetnek — immár szélesebb körök részére is hozzáférhetőek lesznek.

SAKKJÁTÉK.

2895. számú feladvány Dr. Frankenstein L-től, Lipose

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2892. számú feladvány megfejtése Haethoote G-től.

Világos.	Sötét.	Világos. a. Sötét.
1. Vg8-g6	Kd4-c3	1. ———— Kd4-c5
2. Vg6-g1 + stb.		2. Vg6-g7 + stb.
1. ———— c3-c2	1. ———— Kd4-c4	
2. Vg6-d6 + stb.	2. Vg6-d6 stb.	
1. ———— h5-h4		
2. Vg6-h6 stb.		
1. ———— H t. sz.	1. ———— Fa1-b2	
2. Vg6-b6 + stb.	2. Vg6-g3 stb.	

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Ludányi Antal. — A «Budapesti Sakk-kör». — A «Budapesti III. ker. Sakk-kör» (Budapest) — Németh Péter (Csongor.) — Kintzig Róbert (Fakert). — Hoffbauer Antal (Lápótdér). — Székely Jenő. — Mészay József. — A «Győri Sakk-kör» (Győr) — A «Zborói Társaság». — A «Kálcsoni Kábelkötés» (Kálcson) — A «Dunaoldali Egyenlítői kör» — Csolnoki István (Hajdúhadháza). — A «Lebencei Gazdasági Kaszár» — A «Csengeri Kaszár» — Liebel David (Bajnok). — Lusztik János. — Szivák János (Alberti-Isra). Patkó Imre (Tálpas). Szántó László és Rónai Ignác (Zombor). — Momár Henrik (Sopron). — Jánosi István (Annafalva). — Kiss Gábor (Nyíregyháza). Timár Mihály (Endrőd).

Szerkesztői üzenetek.

Az apacs. Nem volnánk hajlandók belemenni ebbe az apacs-romantikába még akkor sem, ha a vers sokkal jobb és igazabb volna. Banálisán sentimentális, affektált, belső igazságok nélküli versel pedig még úgy sem megyünk bele.

Merengők Fecske, golya. A lelkiismeretes bírálat, a melyet kér, azt mondja, hogy a versekben nincs egy jó sor sem.

Dalok Londonból. Intelligens ember dolgai, de nincs meg benne a költő kivételes érzése, a mely magához hasonlítja az egész világot, sem a költő kivételes alakító képessége, a mely lelket tud lelhelni mind-ahol, a mihez hozzányúl.

Halk vágjak. A hangjában van valami ösztönesség, de csak megbűvja a szavak mögött, a melyek csak áradoznak és nem tudják kimondani éppen azt, a mit kellene.

Levél haza. Csupa banálissá kopott motívumokból szővi össze a verseket, nem tud semmi újat mondani. Efféle vers tömegesen terem a nélkül, hogy bármilyen rendeltetése volna is a világon.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» folyó évi 11-ik számában megjelent képtalány megfejtése: **Légy önmagad ura és tartd meg kedélyedet jó és rossz napokban egyaránt.**

Felolós szerkesztő: **Hoitsy Pál.**

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Vármege-u. 11. Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Schweizer himzett ruhái közvetlenül Svájcból

vám- és portómentesen hához szállítatnak.

Ruhák Blúzok 11.50 kor-tól kezdve. 3.85 kor-tól kezdve.

Gyermekekruhák 5.75 kor-tól kezdve.

Legjobb svájci himzés, batizton, voilon, krepónon, vásznon és selym újdonságokon.

Kéje divatképekkel 197 és himzés-mintákkal ellátott új mintagyűteményeket.

Magyar levelezés. Himzett ruháink varratlanok, azonban rendelésre különféle nagyságú mintalapokat szállítunk.

Schweizer & Co. Luzern Svájc

KALODONT Fog-Krém es szájviz

Marienbadi gyógymód otthon a Charm-teával

sikeresen elérhető, a hivatás megzavarása nélkül. Kiváló dietetikus ital, reggel egy csala minden zsírlakodást megszüntet rövid időn belül.

Eredeti csomagok 1 hónapi használatra 6 K.

Főraktár Ausztria és Magyarország részére: **Török József gyógytára**, Budapest, VI. ker., Király-utca 12. szám.

Költőgépek házi és vadászárnyas részére jövödelmes baromfiudvart szakszerűen és olcsón berendez, mindenteljes fajbaromfi, az összes szilkségletti cikkeket szállít a különlegességgyárt

NICKERL & Co. G. m. b. H. Központ: Wien-Inzersdorf, Triesterstr. No. 30. — Telefon 9120. 144. sz. katalógus 30 ill. ellenében.

"JESCOCZIPÖK" ELSÖRENDÜK! Egységárak: A legjobb — 12-50 kor. A lelegelegasabb 16-50

Angol varrott fekete, barna, lakk újdonságok.

RAKTÁRAK: Deutsch Antal IV. ker., Keeskeméti-utca 19. sz., IV. ker., Kossuth Lajos-utca 2. sz. és VII. ker. Erzsébet-körút 36. szám. — Telefon: 44-57. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Benson Gummi-sarok a legjobb

A ki husvétra gyermekruhát akar venni, annak a

Tulipán Gyermek-Otthonba

kell menni, hol az összes

gyermekruházati cikkeket

csecsemőtől 18 éves korig jutányos árban lehet kapni, nevezetesen: cipő, kalap, fejkötő, harisnya, keztyű, felférnemű, felöltő, angol és francia leányruha, öltöny és strapa fiúruha, mosó- és díszkötények, alszószojnyák.

Ezen cikkekről képes nagy árjegyzéket bérmentve kelti.

Darvas Jenő

0. cs. és kir. Fensége József főherceg udvari szállítója

Budapest, Koronaherceg-utca 8/a.

Haris-bazár sarok.

Gulliver

A prima kaucsuk cipősarok a kaucsuk sarkok királya

rendkívül olcsó, mert kaucsukból készült.

ZEISS

az egyedül, a melyek nem farszítják a szemet. Prospektust ingyen és bérmentve küld CHMURA S. IV., Ferenczyk-ter 2. sz. Fiókület: TEMESVÁROTT.

A Foncière, Pesti biztosító-intézet

folyó évi április hó 15-én délelőtti 11 órakor fogja Budapesten, V. ker., Sas-utca 10. szám alatt rendes közgyűlését

megtartani, a melyre ezen biztosító-intézet t. cz. részvényesei ezennel meghívattak.

Napirend:

- 1. Az igazgatóság az 1913-iki üzletéről vonatkozó jelentése, a mérleg előterjesztése, a felügyelő-bizottság jelentése, a nyereség hovatartozása és az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
2. Választás az igazgatóságra.
3. A felügyelő-bizottsági tagok választása.
4. Alapszabályok módosítása.

HÖLGYEK!

Havi időszaki zavaroknál rendeljék meg bizalommal — hosszabb elmaradásnál is — a fájdalom nélkül bizonyos ható veszélytelen cseppeket felelősségi nyilatkozattal az eredeti feltalálónál: I-ső erejű M. 4.50. II-od erejű M. 6.50. Gyors, díszkrét vámentes szállítás, magyar utasítással. Titoktartás. — Készíti az Egyedül valódi Greenford-Laboratorium, Páris. — A kizárólagos eladó: A. Granwald, Berlin 61. N. O. 55. Winsstrasse 69.

Óvakodjék ezégen utánzóitól, mert minden más közönséges, értéktelen hamisítvány.

Hutter és Schrantz r.-t.

szitaárú- és nemezposztógyárak magyarországi telepe Budapest, X. ker., Gyömri-út 80/15. szám. Ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorganyzással ellátott többször csavart gépsodronyfonatait

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek.) Tűskés huzalok, síma huzalok, kettőshengyű szettek stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. Továbbá gyártanak: Kerítésrácsokat, kapuk és ajtók a leggyorsabbal a

legbiztosabb kivitelű, előnyárak mellett kötségtétések és tervezetek díjtalanul.

ÁLLATOK BŐRBETEGSÉGEI ELLEN

legbiztosabb hatású szer, az állatorvosi főiskolán évek óta kipróbált és hatásos gyógyszernek elismert

CADOGEL.

Lobos, nedvező, akut vagy idült bőrgyulladásoknál (ekzéma) viszketeg, állati ruh, bőrsérülések esetében legjobb a

CADOGEL.

Heveder- vagy nyeregterések, égési sebek, esüd, somör (Mauke), kiütések, feldörgölések gyógyítására egyedül biztosan ható szer a

CADOGEL.

A bőrbántalmak kezelését egyszerűsíti, a gyógyszerian idejét megőrvidíti, a bőrhámképzést gyorsítja, az elszarusodást nagyban elősegíti.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban tucatszámoként.

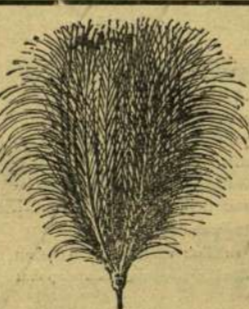
Ismertetőket díjtalanul küld Erényi Béla Diána gyógyszerár, Bpest, Károly-körút 5a. ahol a Cadogel 1 K 90 f.-es és 3 K 80 f.-es tubusokban, pontos utasítással együtt kapható.

ELSŐRENDŰ

Nemes, korona, paradicsom, kócsag

dus választék!!

GUTTMANN, IV., Bécsi-u. 1. (Félem.)

Telefon: 91-13.

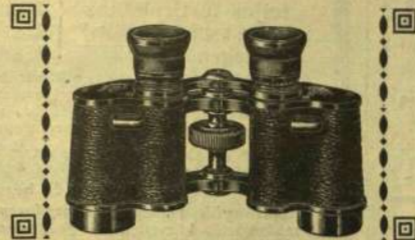
AMPUTÁLT ÖN?

Akor Ön e egész, a ezének teljesen megfáradó málábát vagy műkezet? Ez esetben sziveskedjék biralommal a 34 év óta lennálló, Keleti J. budapesti orthopédiai műintézetéhez fordulni. Keleti málábái és műkezei, járó és támogató a legjobbak a világon! Elegáns, könnyű járási Toth évi jótállás! Kifogástalan technikai kivitel! — Orthopédiai műfűzők ferdésítő-tek részere. Legújabb képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld: KELETI J. betegápolási cikkeket és testegyesítő-gépek gyára, Budapesten, VI. kerület, Koronaherceg-utca 27. szám.

CALDERONI ÉS TÁRSA

Budapest, V. ker., Gizella-ter 1. (Haas-palota.)

Zeiss, Busch és Goerz prizmás látsővek legújabb típusai. Színházi, tábori, vadász és verseny-látsővek. Modern szemüvegek, orrszűrtők és lorgnettek Zeiss Punctal és

Buschlsokkrystarüvegekkel arany, double és teknősbéka keretben. Aneroid légsúlymérők, hőmérők, nagyítóüvegek, nagyító tükrök. Fényképezeti készülékek és kellékek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen.

Étkezés közben véve, megóv a gyomortherheléstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.

Kapható: minden gyógyszertárban valamint

Rozsnyay Mátyás Arad, Szabadság-ter 8.

"Altwater" Gessler Budapest.

Aranyórem, Wien 1912. IDEGGYÖNGE FÉRFIAK

elgyöngült erejüknek visszatérését elősegítik az EVATON-TABLETTÁK által. Kérje az orvosi véleménygyűjteményt. Minta K 4.20, 1/2 kárton K 10., egész kárton K 18. utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében: St. Markus-Apotheke, Wien, Hauptstrasse 130

Főlerakat: Hunnaly-gyógyszertár Budapest, VII. ker. Erzsébet-körút 56. — Török József Budapest, Király-utca 12. sz. — Kapható minden gyógyszerárban.

Ne veszdődjék régi rossz lámpákkal, mikor osoklyk havi költségnél fejében a

A legideálisabb világítás a

Hogy mindenki-nek lehetővé tegyük az utólérhetetlen

WIKTORIN-FÉNY

könnyen beszerezhető! Nélkülözhetetlen minden háztartásban!

Nincsen kanóca, nincsen vezeték, bárhova vihető és semmi körülmények között fel nem robbanhat. 100 gyertya fenyeres világítás órák-ent csak négy állérbe kerül

beszerzését, bérletosztályt létesítettünk, ahol csekély havi költségnél fejében tetszészerinti kivitelű lámpák kaphatók.

Wiktorin és Tsa Budapest, VIII., Baross-utca 1.

Saját érdekében kérjen azonnal díjtalan tájékoztatót.

Mit kiabál?

hiszen mindenki tudja már, hogy a MÁGNÁS CIPŐKRÉM Minősége kitünő puhít, tisztít, fényesít.

Gyártja: HERCZEG és GEIGER csász. és kir. udvari szállító Budapest. KAPHATÓ MINDENÜTT.

Ekszerek! Ezüstneműek!

Ékszerárakról, ez. és kir. udvari szállító, Kolozsvár. Képes nagy katalógus király-ter 13. sz. ingyen és bérmentve küldött meg.

Sárga János

Cs. és kir. fensége József főh. udv. száll. Gyar és iroda: Budapest, VII., Garay u. 10.

Knuth Károly mérnök és gyáros

Központi víz-, fűt. és gőzfűtések, légszer. és vízvezeték, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízórnálvi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, ábrák, előirányzatok gyorsan készítenek.

Ki akar egy órát ingyen?

Hogy a mi kitünő zseboráinkat mindenütt megismeressék, 5000 órát osztunk szét ingyen. Küldje be pontos címét csak egy levelezőlapra a következő órágyárak:

Jakob König, Wien III 2 Postamt 45, Pach.

Legjobb beszerzési forrás!

Kész ágyak jó cseh ágytollból!!

Sűrűsége, minősége (matt) 15 litr, egy dunyha 180x130 cm. 2 párnával, mindgyű 80x60 cm. uj. paha, tartós tollal K 16.-, Félpelyhly K 20.-, Pelyhly K 24.-, Dunyha egyedül K 10.-, 12.-, 14.- és 16.-, Felparna egyedül K 3.-, 3.50 és 4.-, Kötészet dunyha 200x140 cm. K 18.-, 14.50, 17.20 és 21.-, Ehhez felparna 90x70 cm. K 4.50, 5.20 és 5.50. Öt le. szűrés toll K 9.40, jobb K 12.- K 16.16. Félpelyhly K 17.-, Öt le. uj. 16. szűrés, pormentes ágytoll K 24.-, Hátország K 30.-, jobb K 36.-, Legfinomabb uradalmi fűzőt. K 45.-, Öt K 30.-, Fehér pelyhly, nagygyűhly K 5.-, jobb K 6.-, Finom mellestett pelyhly K 6.50, 1/2 kg-kint. Szűrés pelyhly 1/2 kg. K 2.50 és 3.-, Széküldés bérmentve utánvétel. Beszerzési postadíjt megterítés ellenében. Sigmund Lederer, Janowitz a. Angel Nr 145, bei Klattau, Böhmen.

Specialista

Cs. és kir. szab. sérvkötők, haskötők, görccsérharisnyák, műlábak, műkezek, testegyesítő, járó és támogató, egyenesartók, valamint a betegápolás. hoz tartozó összes orvosi-keleti készlet, valamint francia és amerikai gummi övszer különlegességeket szállít

KELETI J.

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. sz. Legújabb 300 ábrával ellátott árjegyzék ingyen és bérmentve. Külön női osztály (női kizsoltgálás: Gróf Szapáry udvar (Koronaherceg-u. 14-16).

LAWN-TENNIS

és az összes angol sportkellékek a legjobb választékban!

TENNIS-RAKETTEK

és labdák, Football, Hockey, Polo, Golf, Croquet. — Tornaszerek. — Izomfejlesztők. — Uszókellékek, sportcipők, sportruházat, sportsapkák, utazószerek, turista-felszerelések. — Gilette-borotva, Thermo-kulacsok, Vízhatlan esőköpenyegek, Gummi sárzipők.

Arjegyüket bérmentve küld:

Weszely István

Budapest, IV. ker., Váci-utca 9.

Lohr Mária (KRONFUSZ)

A főváros első és legnépszerűbb székfűző és kímefűző gyári létesítés.

Fiók: II. ker., Fő-utca 27. sz. IV. ker., Kálv-tér 6. sz. IV. ker., Kemény-utca 14. sz. V. ker., Harmad-utca 4. sz. VI. ker., Teréz-körút 39. sz. VI. ker., Andrássy-út 16. sz. VIII. ker., József-körút 2. sz.

Gyár és főüzlet: VII., Baross-u. 85. Telefon: József 2-37.

Anyák figyelmébe!

A gyermekek elismert legkiválóbb tápszere az elválasztás időszakától kezdve már könnyű emészthetőségénél fogva is a

Phosphatine Faliéres

A fogszárgatást megelőző és biztosítja a csontrendszer fejlődését.

Kapható minden gyógyszerárban. Egy nagy doboz (elegendő 3 hétre) ára 3 K 90 fill. Főraktár: ZOLTÁN BÉLA gyógyszerár, Budapest, V., Szabadság-tér. (Magyarokorona-u. sarok.)

Páratlan a maga nemében RUSZÁNDÁ

GYÓGYISZAP FÜRDŐ

bármely más nemzetközi fürdőt is felülmúl! Vasúti, posta- és távírda-állomás Dél-Magyarország Melence (Torontálm.) Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Négy modernül berendezett 74 szobából álló szállóval. A fürdőn orvosi szaktekintélyek rendelkeznek. Javalva: köszvény, idült ízületi rheuma, scrophulosis minden alakjában, kenőgyógyászat ellenálló bőrbetegségek, psoriasis és prurigo, vérében szenvedő nők, idegbetegségek, esztémiák, Caries Neoribisnei és idült lues bántalmaknál bizonyos gyógyít. Külön jó magvair konyha, vidéki hamistatlan borok, olvasó- és zongoraterem, tekeasztal és lekendők, nagy virágos és árnyékos park jadtokkal, naponta cigányhangverseny tartatik. Prospektusát kívánatra díjtalanul küldi a Fürdőigazgatóság.

A KRIEGER-féle „Akácia“-krém

1-2 nap alatt minden arcot fehérré, simává s üdévé varázsol. Eltávolít szepit, májfolttal, ajkisszert, pallást, ráncokat stb. Teljesen ártalmatlan. Ára 2 korona. Hozzá

„Akácia“-szappan

kellemes illatú, tartós és üdítő hatású. Ára 1 kor. mindenütt A KRIEGER-FÉLE

„Akácia“-puder

megvédi a nap és szél befolyása és arczisztítóhatások ellen. Kapható mindenütt. — Ára 1 korona. — FŐRAKTÁR: KRIEGER-gyógyszertár, Budapest, Kálv-tér

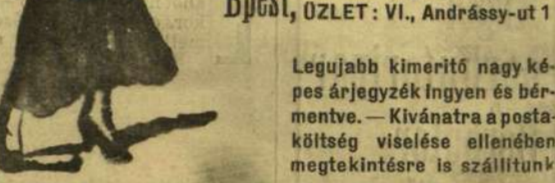
CHINA EZÜST

evőeszközök, kávé-, tea- és mokka, továbbá likőr-, sör- és borkezeslesek, szivarasztályák stb. nagy választékban. Megrendelhetők legolcsóbban, úgy: készpénzzel mint 20 havi

részletfizetésre Elek és Társa Rt.

Bpest, IRODÁK: V., Bálvány-u. 18. ÜZLET: VI., Andrássy-ut 1

Legújabb kimerítő nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Kiváratra a postaköltség viselése ellenében megtekintésre is szállítunk

Valódi brünni szövetek

az 1914 évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak 1 szelvény 7 kor. 1 szelvény 10 kor. 1 szelvény 15 kor. 1 szelvény 17 kor. 1 szelvény 20 kor.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve. Az előnyök a melyeket a magánverő évez, ha szövet-üzkegésletet követően Siegel-Imhof cégét, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékeny. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

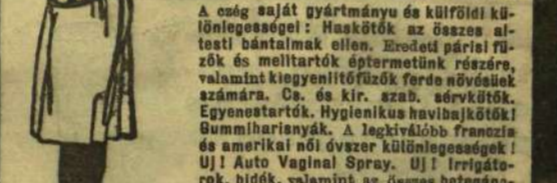
Csak a hölgyeket érdekli! Első magyar női egészségügyi és testápolási cikkek szaküzlete

KELETI

A csög saját gyártmányú és külföldi különlegesekkel: Huskötők, az összes alatti bántalmak ellen, Széles gőzfűzők és melltartók aptermatikus részére, valamint kényesítőfűzők ferde nővédek számára. Cs. és kir. szak. sérvkötők. Egyenestartók. Nyeljeskas kavicskötők. Gummiharisnyák. A legkiválóbb francia és amerikai női övezet különlegesek! Uj! Auto Vaginal Spray. Uj! Irrigátorok, hűtők, valamint az összes higiéniai cikkek. — Csak szakavatott női kiszolgálás. — Mérsékelt és polgári árak

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Bpest, IV., Korona-horog-u. 14/16. sz. (Dr. Szapáry-udvar.)

Technikum Mittweida

Igazgató: A. Holst, tanár. Szász királyság. Magasabb műszaki tanintézet; az elektro- és gép-technika terén. Külön osztály: mérnökök, technikusok és művezetők részére. Elektrotechnikai és gépészeti-laboratórium. Tanulmányi műhelyek. Legnépszerűbb és legígéretesebb intézet. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

CSIZFÜRDŐ

A kontinens legerősebb jód-bróm forrása nagy rádióaktivitással. Meglepo gyogyeredmények a görvélyes, alkati és ideg-bajoknál, (neurasthenia) érelmeszesedés és mindazon betegségeknek, hol a jód-bróm alkalmazás indikált. A fürdő a modern thérápia kellekeivel felszerelve. Prospektust küld és mindenben felvilágosítást nyújt a Fürdőigazgatóság Csizfűrdőn. (Posta, távírda, telefon, vasútállomás.) Fürdőidény május hó 1-től szeptember végéig.

Ingyen nagy foto árjegyzék Uj fotóárjegyzék május 1-én jelenik meg. CHMURA Bpest, Ferenzoklat-ter 2.

ASSZONYOK zavaroknál, ha már minden megpróbáltak eredménytelenül, úgy hozzászok meg az orvosoktól elismert fényesen bevált szert. Meglepo eredmény. Szavatolt ártalmatlan. Naponta hálálatok, erősségű M. 4-50, II. erősségű M. 6-60 — Diszkrét vámmentes széküldés utánvétel. Laboratórium F. Gutschke 673. Berlin G. 2.

SZÉPSÉGET

Varazskendőcske

Csupán egyszeri törölés által az arcz bőr vakítóan fehér lesz, szepit és mindenféle tisztáltságot azonnal eltüntet. Ezen szeszkezes hatás az izzadásnál is megmarad, szakszor szob és tartósabb, mint a világs összes krémjei és pudereit. A kendőcske másik oldalával való egyszeri törölés a fátalságot és egészéget jelképező azon hamvas, rózsás jurt varázsol az arcra és ezért minden hölgy kell, hogy egy varazskendőcskével bírjon. Ártalmatlanságért jöddélke. Ára 5 kor. téjon azonnal. Dreistern-Parfümerie Wien, III. Kleistgasse 67. Magy. levelezés.

Kénes gyógyforrás VARASD-TÖPLITZ

(Hortvátország). — Vasut-, posta-, telefon- és távírda-állomás. Uj gyógyszálloda villanyvilágítással. Hírneves radioaktív hőforrás +58° C. Prospektus ingyen!! Ajánlva: kőszvény, csúsz, ischias stb.-nél. Ivókurák: makacs torok, gége-, mell-, máj-, gyomor- és bélbántalmaknál. Elektr. massage, iszap-, szénsavas és napfürdők. Egész éven át nyitva. Modern kénye em. Uj szállodák. Meses könyvek. Katonaszene. Fürdőorvos: Dr. LOCHERT J.

KÉNES GYÓGYFÜRDŐ BADEN

NAGYFOKU RADIOAKTIVITÁS. Az 1913. évben 32.366 fürdővendég. Kiváló gyógyerejű kénesforrások, iszapcsomagolások: csúsz, köszvény, ischias, izzadományok, benu-lás, neuralgia, görvélykór, borbajok, fémmergezés ellen. — Peregrini városi forrás. — HERZOG-HOF városi fürdőszálloda. — Elsőrangú ház. In'erburbán telefon. — Melegvíz fényjéző. — Többé elsőrangú szállodák, penziók, éttermek, vendéglők és üzletek. — Fürdőidény egész éven át. — Prospektus ingyen. — Felvilágosítással szolgál a FÜRDOIGAZGATÓSÁG. BADEN, vagy BLOCKNER J. hirdetőiroda, Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. szám, hol prospektus kapható.

VASÁRNAPI UJSÁG

16. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.) HOITSY PÁL. BUDAPEST, ÁPRILIS 19.

Szerkesztési iroda: IV., Vármegye-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. *Világkronika-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetőkhez a postailag meghatározott viteldj is csatolandó.

NÉHAI GRÓF PÁLFFY JÁNOS BÉCSI PALOTÁJÁNAK MŰKINCSÉI — PIHENO NYMFA.